

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOLI
TALLINNA KOLLEDŽ

Majandusarvestus

Liisbet Kakko

DIVIDENDIDE MAKSUSTAMISE ERISUSED SEITSME RIIGI
NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja: Kristo Krumm, *MBA*

Tallinn 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
MÕISTED	5
1. AKTSIAINVESTEERINGUD JA KASUMI JAOTAMINE.....	7
1.1 Investeerimine aktsiatesse	7
1.2 Dividendiaktsia ning kasumi jaotamine	9
1.3 Portfelli loomine.....	11
2. DIVIDENDIDE MAKSUSTAMINE.....	13
2.1 Ameerika Ühendriigid.....	13
2.2 Argentiina Vabariik.....	17
2.3 Austraalia Ühendus	19
2.4 Eesti Vabariik.....	21
2.5 Filipiini Vabariik.....	23
2.6 Jaapan.....	25
2.7 Lõuna-Aafrika Vabariik	27
2.8 Järeldused ja ettepanekud.....	29
KOKKUVÕTE.....	35
VIIDATUD ALLIKAD.....	38
LISAD	41
Lisa 1. Kõrgeimad üksikisiku maksu piirmäärad USA osariikides	41
Lisa 2. Eestiga sõlmitud maksulepingud.....	42
SUMMARY	47

SISSEJUHATUS

Üha enam kasvab Eestis pikaajalise investeerimise vajadus. Üksikisikute puhul on üheks põhjuseks pension. SEB poolt läbi viidud uuringus selgus, et praeguse pensionisüsteemi puhul võib 50% Eesti elanikest langeda pensionieas allapoole vaesuspiiri. Lisaks on Eesti elanikkond vananev ning seega on tulevikus vähem tööga hõivatuid, kes aitaksid riigil pensioniealisi ülal pidada. Et kindlustada majanduslikult parem tulevik, võiksid inimesed otsida erinevaid lisainvesteeringuvõimalusi. Üheks pikaajaliseks investeerimisvõimaluseks on dividendiaktsiad. Investeeringul on oluline arvestada maksudega. Kuigi räägitakse palju investeerimisest ja ka dividenditulust, pööratakse nendega kaasnevatele maksudele vähe tähelepanu.

Käesolev teema väärrib käsitlemist, kuna maksud on iga investeerimisotsuse oluline osa, seda ka dividendiaktsiatesse investeerimisel. Tänapäeva internetiajastul on kerge investeerida piiriüleselt ehk välisriikidesse, seega peaks teadma, kuidas maksustatakse dividende nii Eestis kui ka teistes riikides.

Lõputöö eesmärgiks on luua näidismaterjal dividendide maksustamiste erisuste kohta seitsme riigi näitel.

Lõputöös käsitletakse dividendide maksustamist Ameerika Ühendriikides, Argentiina Vabariigis, Austraalia Ühenduses, Filipiini Vabariigis, Eesti Vabariigis, Jaapanis ja Lõuna-Aafrika Vabariigis. Autor valis oma lõputöö jaoks need riigid, kuna nii on võimalik uurida dividendide maksustamist eri maailma paikades, sh Euroopas, Aasias, Austraalias, Põhja- ja Lõuna-Ameerikas ning Aafrikas.

Lõputöö eesmärgini jõudmiseks püstitas autor endale järgnevad ülesanded:

1. Uurida aktsiatesse ja dividendiaktsiatesse investeerimist.
2. Uurida, kuidas käib portfelli loomine.
3. Otsida infot riikide majandusliku olukorra ja dividendide maksustamise kohta.
4. Teha näidisarvutusi.
5. Võrrelda ja analüüsida erinevate riikide dividendide maksustamist.

Lõputöö kirjutamiseks saadi informatsiooni investeerimisega seotud raamatutest ja artiklitest, audiitorettevõtete riikide maksusüsteemide kokkuvõtetest, valitsuste ametlikelt kodu- lehekülgedelt, uudiste portaalidest ja seadustest. Eestikeelse materjali leidmine käesoleva teema kohta oli keeruline. Enamus lõputöös kasutatud materjalidest on tõlgitud inglise keelest. Lõputöö kirjutamisel on kasutatud kvantitatiivset analüüsi meetodit.

Antud lõputöö on mõeldud isikutele, kes eelkõige soovivad investeerida dividendiaktsiatesse ning on sealjuures huvitatud ka dividendide maksustamisest. Kuna tegemist on näidismaterjaliga, sobib lõputöö kasutamiseks ning abimaterjaliks ka õpilastele ja üliõpilastele.

Käesolev lõputöö koosneb kahest osast. Esimene osa on investeerimise kohta. Peatükk koosneb kolmest alapeatükist. Esimene alapeatükk räägib investeerimisest aktsiatesse. Teine alapeatükk on pühendatud dividendiaktsiatele ja ettevõtte kasumi jaotamisele. Kuna investeerimise hulka kuulub ka portfelli loomine, siis viimane alapeatükk on sellele pühendatud.

Lõputöö teine osa on kirjutatud seitsme erineva riigi dividendide maksustamise erisuste kohta. Selles peatükis on uuritud maksude suuruseid, mis kehtivad nii residentidele kui ka mitteresidentidele. Iga maksu juurde on toodud ka näited. Võrreldavuse mõttes on arvutused tehtud dollarites. Arvutuste valuutaks valiti dollar, kuna enamus andmeid oli võimalik kätte saada just selles vääringus. Teine peatükk koosneb kaheksast alapeatükist. Seitse esimest peatükki annavad ülevaate lõputöösse valitud riikide maksude kohta ning lisaks informatsiooni nende üldandmete ja majandusliku olukorra kohta. Kaheksas alapeatükk on pühendatud autori järeldustele ja ettepanekutele ja võrreldakse seitsme riigi maksusid.

MÕISTED

Aksia - aktsia esindab väikest osa ettevõttest ning on omandõigust tõendav väärtpaber. Ostetud aktsia annab õiguse saada osa ettevõtte teenitud kasumist. (23, lk 18)

Aksionär – aksionär on isik, kes on saanud ettevõtte üheks omanikuks läbi aktsiate ostu. (37, lk 13)

Börs - börs on organiseeritud kauplemissüsteem, mis kehtestab kindlad reeglid ja tagatised börsil noteeritud ettevõtetele ja börsil kauplejatele. (10)

Dividend – aktsionäride üldkoosoleku otsusega aktsionäridele välja makstav ettevõtte kasumi osa. (36)

Dividendiaktsia – aktsia, mille eest makstakse aktsionärile järjepidevalt dividende.

Frankeeritud dividend – dividendid, millelt on dividende jaganud ettevõtte juba osaliselt maksu maksnud. (7)

Intressikulu (*dividend attributable interest*) – laenuintress, millega vähendatakse dividenditulu, mis muidu on Jaapanis lubatud maksustatavast tulust maha arvata. See vähendab dividenditulu ning suurendab maksukoormust. (4)

Investor – investor on väärtpaberi omandaja. (36)

Kogutulu – füüsilise või juriidilise isiku kogu maailmas teenitud tulu. (32)

Maks – maks on seadusega maksumaksjale pandud rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele seadusega ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel. (32)

Maksu piirmäär – maksusumma, mida makstakse iga sissetuleku lisa dollari eest. Üksikisiku maksu piirmäär tõuseb tema sissetuleku kasvades. (16)

Mitteresident – mitteresident on piiratud maksukohustusega füüsiline või juriidiline, kes maksab makse vaid selles kindlas riigis teenitud tulult. (8)

Resident - resident on piiramatult maksukohustusega füüsiline või juriidiline isik, kes maksab riigis tulumaksu kogu maailmas teenitud tulult. (8)

Sisemajanduse koguprodukt - sisemajanduse koguprodukt on riigi elanikkonna majandusliku olukorra näitaja, mis kajastab toodetud kaupade ja teenuste koguväärtust ja nende tootmisel vahetarbimiseks kulutatud kaupade ja teenuste väärtust. (25)

1. AKTSIAINVESTEERINGUD JA KASUMI JAOTAMINE

Käesolevas peatükis räägitakse investeerimisest aktsiatesse, eelkõige dividendiaktsiatesse ning portfelli loomisest.

1.1 Investeerimine aktsiatesse

Aktsiatega kauplemine on muutunud tänapäeval väga lihtsaks. Börs koos investorite müügi- ja ostusoovidega on viidud internetti, tänu millele on võimalik oma raha aktsiate vastu vahetada vaid paari minuti või isegi sekundi jooksul. Aktsiate ostmiseks tuleb leida sobiv maaklerfirma. Aktsiatehinguid teevad kõik suuremad pangad Eestis. Tehinguid võib teha ka läbi usaldusväärsete välismaiste online-maaklerfirmade nagu Interactive Brokers. (18, lk 171)

Börsiaktsiad loovad igaühele võimaluse hõlpsamalt rikastuda kui mistahes muu investeerimisobjekt. Need võimaldavad osa saada väärtuse kasvust ja teenida ka regulaarset tulu. Aktsiainvesteeringu kogutulu arvestades on tulupoolel nii aktsia kursi tõus kui ka saadud dividendid. Mida kauem on aktsiad omanikule kuulunud, seda suurem on dividendide osakaal. (23, lk 72) Aktsiate keskmine tootlus koos dividendidega on 1900. aastate algusest olnud umbes 10% - 13% aastas. See tähendab, et börsiaktsiatesse investeeritud kapital on iga kuue – seitsme aastaga kahekordistunud. (23, lk 17)

Paljud inimesed arvavad, et börsil investeerimisega alustamiseks on vaja suurt rahasummat, kuid see ei ole tõsi. Tänapäeval on juba piisav investeeringu summa vaid 100 eurot kuus. Esialgu ei pruugi see tunduda suure summana, kuid kui on loodud portfell tuhandete aktsiatega ja järjepidevalt kasutatakse dividende ka uute usaldusväärsete ettevõtete aktsiate ostmiseks, võib pikema aja jooksul koguda kergesti suure summa raha. (22, lk 93)

Pikemas perspektiivis on stabiilsed kuumaksed oma vara suurendamiseks kõige parem viis. Ühesuuruste regulaarsete sissemaksete eelis seisneb selles, et kui aktsiad on odavamad, saab neid rohkem, ja kui kallimad, siis vähem. Aktsiaportfell kujuneb aja jooksul selliseks, et seal on palju odavalt ja vähe kallilt ostetud aktsiaid. Selle meetodiga väljendatakse suhtumist, et börsiaktsiate väärtus pikemal perioodil kasvab. (23, lk 55)

Väärtpaberite ostmisel ei ole suurt erinevust, millise riigi börsilt aktsiaid ostetakse. Aega võtab see ühepalju. Siiski on mõned erinevused. Esiteks, kui Balti aktsiatega tehingute tegemiseks läheb vaja Eesti Väärtpaberite Keskregistri väärtpaberikontot, siis välisaktsiate omandamiseks kasutatakse pangasisest väärtpaberikontot. Kui kohalikud väärtpaberid seisavad isiklikel väärtpaberikontodel, siis välisaktsiaid hoitakse panga kliendikontol koos teiste investorite väärtpaberitega. Eurotsoonist väljaspool olevate aktsiate ostmisel võib tähtsaks muutuda ka valuutakurss. (18, lk 172)

Ostes mõne ettevõtte aktsiaid, saadakse üheks selle ettevõtte omanikuks ehk aktsionäriks. Aktsionär ei vastuta isiklikult aktsiaseltsi kohustuste eest, küll aga riskib võimalusega kaotada kogu raha, mis ta on aktsiatesse paigutanud. Põhiline, miks aktsiad investoritele sellest hoolimata huvi pakuvad, on ettevõtete tegevuse eesmärk teenida kasumit. Aktsionäride võimalus ettevõtte kasumi ja väärtuse kasvust osa saada ei ole piiratud nagu võlausaldajatel, kes teenivad oma rahapaigutusest tavaliselt vaid piiratud suurusega intressi. (37, lk 13)

Aktsionärid ei osale igapäevases ettevõtte juhtimises, erandiks on vaid juhud, kus aktsionär kuulub ühtlasi ettevõtte juhtkonda. Aktsionärid osalevad ettevõtte juhtimises üldkoosoleku kaudu, mille pädevuses on ettevõtte nõukogu valimine, kasumi jaotamine, ühinemise või jagunemise otsustamine ja mõned muud olulised küsimused. (37, lk 13)

Liigitades aktsiaid nendega kaasnevate õiguste järgi, on kõige levinum aktsialiik lihtaktsia. Enamasti koosnebki ettevõtete aktsiakapital vaid lihtaktsiatest. Lihtaktsia ei anna omanikule teiste aktsionäridega võrreldes mingeid privileege ning lihtaktsia omamisele pole tavaliselt seatud piiranguid. (37, lk 14) Lihtaktsionäridel on õigus saada osa ettevõtte väärtusekasvust ning kasumist dividendimaksete kaudu. (24, lk 23) Lihtaktsiad annavad ka hääleõiguse. Hääletamine toimub igaaastasel aktsionäride üldkoosolekul või erakorralisel aktsionäride koosolekul. Nendel koosolekutel võivad aktsionärid nii küsimusi küsida kui ka ise hääletada. (3, lk 28)

Lihtaktsiate kõrval on osa ettevõtteid välja lasknud ka eelisaktsiaid. Eelisaktsiad on lihtaktsiatest väiksema riskiga, sest eelisaktsiate omanikele makstakse dividend välja enne dividendi maksmist lihtaktsiate omanikele. Ka ettevõtte pankroti korral on eelisaktsionäride nõuded lihtaktsionäride omadest eespool. Samas ei anna eelisaktsiad hääleõigust aktsionäride üldkoosolekul. Tavaliselt on ka eelisaktsiate dividendi suurus fikseeritud, mistõttu eelisaktsionärid saavad ettevõtte kasumi ja väärtuse kasvust osa vaid piiratud ulatuses. (37, lk 14)

Eelisaktsiad võivad olla kumulatiivsed või mittekumulatiivsed. Kui aktsiaseltsil ei ole jaotatavat kasumit või sellest ei piisa dividendide maksmiseks, võib kumulatiivsete eelisaktside omanikele jätta dividendi täielikult või osaliselt maksmata. Väljamaksmata jäänud osa liidetakse järgmise aasta dividendiga, arvestades sellele juurde intress seaduses sätestatud suuruses. Mittekumulatiivsete eelisaktside dividend võib jääda mingil perioodil välja maksmata ning seda ei maksta välja ka tagantjärele. (37, lk 15)

1.2 Dividendiaktsia ning kasumi jaotamine

Päris hea investeerimisstrateegia on läbi ajaloo olnud kõrge dividenditootlusega aktsiate omamine. Ainuüksi dividendide reinvesteerimisega tekkiv kumulatiivne tootlusefekt võib pikas perspektiivis anda päris suure eelise võrreldes üksnes aktsiate hinnatõusule lootmisega. (37, lk 28) Kuigi ajad ja maksuseadused muutuvad, ei muutu investeerimise põhitõed. Dividendiaktsiatesse investeerimise põhitõed on (24, lk xii):

1. Dividendid vähendava riski.
2. Kui turg on soodne, siis aitavad dividendid suurendada investori tulu.
3. Dividendid annavad investorile võimaluse saavutada positiivseid tulemeid ka siis, kui turg on ebasoodne.

Dividendid loovad investorile ühtlase sissetulekuvoole. Sellele sissetulekuvoole saab investor lootaksia hinnast või turuliikumistest olenemata. Dividendide näol saadavat sissetulekut võib kasutada nagu iga teist tavalist sissetulekut. (24, lk 7)

Dividendiaktsia väärtus kasvab aja jooksul. Kuna üha enam on hakanud investoreid huvitama dividende maksvad aktsiad, siis suure tõenäosusega nende aktsiate väärtus kasvab. Dividende maksvate ettevõtete aktsiate väärtus enamasti tõuseb, kui nende poolt makstavad dividendid suurenevad. See aitab sammu pidada ka inflatsiooniga. (24, lk 8)

Dividendide reinvesteerimine aitab investeringul kumulatiivselt kasvada. Ostes ühe perioodi dividendide eest uusi dividendiaktsiaid, saadakse järgmine periood juba dividende ka uute aktsiate eest. Järjepidev dividendide reinvesteerimine suurendab nii dividenditulu kui ka üldist aktsiaportfelli väärtust. Süstemaatiline reinvesteerimine aitab kaasa ka keskmise aktsia ostuhinna langusele. Selleks tuleks aktsiahinna langedes osta dividendide eest uusi aktsiaid. (24, lk 8)

Üheks plussiks investoritele kindla tulu tagamisel dividendide näol on madalam risk, mida antud aktsiad pakuvad. Majanduslanguse ajal muutub dividendide saamine investorile veelgi tähtsamaks, kuna ta ei saa enam loota tulu saamiseks aktsiahinna tõusule. Tänu sellele on dividendiaktsiatel hinna kõikumine tavaliselt väiksem kui aktsiatel, mis dividende ei maksa. (24, lk 8)

Suuremad dividendimaksjad on firmad, mis on saavutanud stabiilsuse, tegutsevad sektoris monopoolselt või mille laienemisvõimalused ja investeeringud võtavad kasumist nii vähe, et suurema osa võib dividendidena välja maksta. Nende hulgast võib leida tavalisest enam kommunaalteenusepakkujaid, energeetika- ja ka telekomifirmasid. (18, lk 175,176)

Mõned ettevõtted usuvad regulaarsetesse dividendimaksetesse ning suurendavad dividende järjepidevalt. Enamasti teevad nad seda selleks, et aktsionäridele märku anda ettevõtte usaldusväärsusest ja investeeringu kasulikkusest. Selliste ettevõtete aktsionärid on tihti inimesed, kelle jaoks on dividendid põhiline sissetulekuallikas. (3, lk 29) Üheks selliseks ettevõtteks on näiteks Ameerika ettevõtte Sysco Corporation, mis on üle 25 aasta järjepidevalt oma dividende suurendanud.

Iga dividendiaktsia eest saadakse perioodiliselt osa ettevõtte kasumist dividendide maksete näol. Kaks põhilist dividendimaksete liiki on rahalised dividendid ja aktsiadividendid. Kõige tavalisemad on rahalised dividendid, mis on rahalised väljamaksed aktsionäridele ettevõtte perioodikasumist või kogu jaotamata kasumist. Teiseks põhiliseks makseviisiks on aktsiadividendid. Sellisel juhul antakse aktsionäridele raha asemel juurde uusi aktsiaid. Mõnikord, kui ettevõttel on raha vähe, pakubki ta oma aktsionäridele tavaliste rahaliste dividendide asemel aktsiadividende. (22, lk 91,92)

Ettepaneku kasumi jaotamise ja dividendide suuruse kohta teeb tavaliselt ettevõtte juhtkond sõltuvalt ettevõtte investeerimisvajadustest ja kasumi suurusest. Ettepaneku peab kinnitama aktsionäride üldkoosolek. (37, lk 20, 21) Ettevõtte otsus dividende maksta, mis põhineb lõppenud majandusaasta tulemustel, on tähtis sündmus, mis viitab ka tulevikuootustele. Kasvav või oodatust suurem dividend peegeldab positiivset nägemust. Parim ettevõtte on see, mis tõstab dividende igal aastal. (23, lk 274)

Eestis maksavad ettevõtted dividende tavaliselt kord aastas, teistes riikides võidakse dividendimakseid teha ka kord kvartalis või poolaastas. Kui ettevõtte ja tema aktsionärid

otsustavad dividendide maksmise asemel kogu kasumi reinvesteerida, asendab dividende lootus teenida ettevõtte väärtuse tõusu arvelt. (37, lk 21)

Tavaliselt makstakse dividende korrapärase graafiku alusel ning väga tähelepanelik tuleb olla nelja olulise päeva suhtes: deklareerimispäev, dividendikuupäev, väärtpaberiomanike nimekirja fikseerimise kuupäev, maksepäev. (22, lk 95)

Deklareerimispäev on päev, millal juhtkond annab teada aktsionäridele ja kogu turule, et ettevõtte plaanib maksta dividende. Sellel päeval avalikustab ettevõtte veel kolm väljamaksega seotud kuupäeva: dividendikuupäev, väärtpaberiomanike nimekirja fikseerimise kuupäev, maksepäev. Dividendikuupäev on kõige tähtsam kuupäev dividendidesse investeerimise maailmas. Kui tahetakse osa saada järgmistest planeeritud dividendide väljamaksetest, tuleb aktsiad osta enne dividendikuupäeva. (22, lk 95,96)

Väärtpaberiomanike nimekirja fikseerimise kuupäev on päev, millal ettevõtte vaatab üle oma registrid ja dokumendid, et näha, kes on selle ettevõtte aktsionärid. Aktsionärid, kes enda omandiõiguse registreerisid enne seda kuupäeva, saavad dividende. Maksepäeval makstakse aktsionärile dividendid välja. See päev võib olla isegi mitu nädalat peale väärtpaberiomanike nimekirja fikseerimise kuupäev, et ettevõtte jõuaks korralikult kinnitada maksed registrisse kantud aktsionäridele. (22, lk 95,96)

Kõik need kuupäevad on leitavad börsilt.

1.3 Portfelli loomine

Dividenditulu saamiseks peab investor endale looma portfelli, mis võib koosneda vaid paarist aktsiast või ka paarist tuhandest aktsiast. Enne ettevõtetesse investeerimist peaks investor paika panema enda jaoks vajalikud kriteeriumid. (17) Kriteeriumiteks võivad olla näiteks, et ühe aktsia hind ei tohi ületada 60 eurot, ettevõtte peaks olema maksnud dividende mitu aastat järjest, ettevõtted peaksid olema erinevatest tegevusvaldkondadest jne. Peale kriteeriumite paika panemist tuleks uurida potentsiaalseid ettevõtteid ning oodata, millal aktsiate hind on sobilik ostuks. (17) Ettevõtteid tuleks valida hoolikalt, et ebavajalikke riske vähendada.

Riski vähendamiseks võiks portfell koosneda vähemalt 25 - 30 erinevast aktsiast. Kuna dividendi aktsiatesse investeerimise eesmärk on tulevikuks raha teenimine, siis ei peaks enda kanda võtma

ettevõtte riski. (17) Investeerides kogu oma vaba raha vaid paari erineva ettevõtte aktsiasse, suureneb risk, sest kui juba ühe ettevõttega peaks midagi juhtuma, siis avaldab see suurt mõju ka investorile (võib korraga kaotada suure osa oma tulust). Paljudesse erinevatesse ettevõtetesse investeerides hajutatakse antud risk.

Samuti ei tohiks investeerida vaid ühte tööstusharusse, kuna see riskirohke. Kümnesse erinevasse naftakompaniisse investeerimine võib tunduda hea plaanina, kuid tegelikkuses see nii ei ole. Kui nafta hind peaks järsku langema, kaotab investor suure osa oma dividendidest ning kahju saab kogu tema investering. Seega tuleks riski hajutamiseks investeerida 5 – 7 erinevasse tööstusharusse. (17)

Ettevõtteid valides tuleks eelistada stabiilsust ettevõtte kasvule. Kuigi stabiilne kasvav ettevõte on parim variant, on vajalike rahaliste vahendite olemasolu kasvust parem. Valida tasuks ka ettevõtteid, kelle väljamaksud kasumist on tagasihoidlikumad. Kui dividendideks jaotatakse 60% või vähem kasumist, siis see jätab ettevõttele võimaluse tegeleda ettenägematute probleemidega, ilma et tuleks dividende vähendada. (17) Samas ei tohiks dividendid moodustada liiga väikest osa kasumist.

Parim viis eristada head aktsiat halvast on ettevõtte finantsaruandeid uurides. Finantsaruannetes on palju informatsiooni ettevõtte tulude ja kulude, varade ja kohustuste ning finantseerimisallikate kohta. Bilanss loob üldise pildi ettevõtte varade, kohustuste ja omakapitali kohta. Kasumiaruanne näitab, kui palju müügitulu, kulusid ning kasumit ettevõtte sai kindla perioodi jooksul. Koos annavad need aruanded kogu vajaliku info suhtarvuanalüüsi läbiviimiseks, mis omakorda on abiks investeerimisotsuse tegemisel. (24, lk 83, 84)

Otsides ettevõtteid, kuhu investeerida, tuleks arvestada ka ettevõtete dividendide maksmise ajalooga. Palju kindlam ja kasulikum on investeerida ettevõttesse, mis on kaua aega börsil tegutsenud ning selle aja jooksul järjepidevalt dividende tõstnud. Firmad, mis on aja jooksul pidevalt dividende tõstnud, tõstavad neid arvatavasti ka tulevikus, juhul kui ettevõtte ei satu raskustesse. Antud ettevõtteid tasub otsida S&P „*Dividend Aristocrats*“ (maksnud dividende vähemalt 25 aastat) ja Mergents'i „*Dividend Achievers*“ (maksnud dividende vähemalt 10 aastat) seast. (17)

Kuigi portfelli loomisel lähtutakse ettevõtte andmetest, dividendide maksmise ajaloost ning dividendide suuruselt, tuleb arvestada ka maksudega. Maksu suuruselt olenevalt võib see vähendada dividenditulu märgatavalt.

2. DIVIDENDIDE MAKSUSTAMINE

Maksud on investeerimisotsuse oluline osa. Ka dividendiaktsiatesse investeerimisel tuleb arvestada maksudega. Kui ettevõtte jagab oma kasumi välja dividendidena, peetakse sellelt sageli kinni tulumaks. Seega võib juhtuda, et loodetud 1 000 eurost jääb järgi vaid 750 eurot. Dividendide maksustamine erineb riigiti. Ka riigisiselt võib maksustamisel olla erinevaid nüansse. Käesolevas peatükis uuritakse ja võrreldakse seitsme riigi dividendide maksustamist nii ettevõtete kui ka üksikisikute seisukohalt.

Riikide kohta käivad alapeatükid (2.1 – 2.7) algavad riigi tutvustuse ja majandusliku olukorra kirjeldusega. Seejärel tuleb informatsioon dividendide maksustamisest. Esimesena on välja toodud ettevõtte tulumaks ja dividendide mahaarvamise võimalused. Peale seda kirjutatakse üksikisiku dividendidelt kinnipeetavatest maksudest. Maksude juurde on toodud ka näiteid.

2.1 Ameerika Ühendriigid

Ameerika Ühendriigid on Põhja-Ameerika mandri keskosas paiknev riik, mis on nii suuruse kui ka rahvaarvu poolest maailmas kolmandal kohal. Ühendriigid koosnevad 50 osariigist, kus elab üle 316 miljoni inimese. USA on üle sajandi olnud üks maailma suurima majandusega riike, mille sisemajanduse koguprodukt (SKP) ühe inimese kohta 2014. aasta seisuga oli 54 678 dollarit. (30, US) USA majanduse võimsust näitab asjaolu, et kuigi SKP mahuga võrreldes on väliskaubandus suhteliselt väike, on USA siiski maailma suurim importöör ja Saksamaa järel suuruselt teine eksportöör. (14)

USA majandust iseloomustavateks märksõnadeks võib lugeda suunatust ettevõtlikkusele ja vabaturu lahendustele, väike- ja keskmise suurusega ettevõtete rohkust, avatust uutele ideedele nii tootjate kui ka tarbijate poolt ning orienteeritust kiirele tehnoloogilisele arengule. Samas saab nimetada ka keskendumist mitte niivõrd säästlikkusele, kuivõrd ressurside kasutamisele, minimaalseid seadusega tagatud sotsiaalseid garantiisid töötajatele ning seadusandluse mitmekihilisusest ja keerulisusest tingitud suuri kulusid juriidilisele nõustamisele. Viimastel

aastatel on USA's hakatud suuremat tähelepanu pöörama energiasäästlikkusele ja ressursside otstarbekamale kasutamisele. (14)

Ameerika Ühendriikide väärtpaberiturg on üks kõige suurem ja arenenum maailmas. Turukapitalisatsiooni (väärtpaberite turuväärtuse) ja tehingute rahalise väärtuse alusel olid 2013. aasta seisuga maailma arvestuses esikohal kaks USA väärtpaberibörsi: NYSE Euronext ja NASDAQ OMX. Maailmarvestuses järgnes neile kolmandal kohal Tokyo Stock Exchange Group. On oluline ära mainida, et NYSE Euronext väärtpaberibörs on esimene piirideülene börsigrupp, mis loodi 2007. aastal New Yorgi aktsiabörsi (NYSE Group Inc) ja Pariisi Euronext N.V. liitmisega. (14)

Maksusüsteem USA's on progressiivne. See tähendab, et sissetuleku suurenedes suureneb ka sissetulekult kinnipeetava maksu maksumäär. Ettevõtte tulumaks ei ole progresseeruv, kuid üksikisiku tulumaks on. USA ettevõtted maksavad tulumaksu kogu oma tulult. Tänapäevases globaliseeruvast maailmas on USA ebasoodsas konkurentsiolukorras. Seadusega kehtestatud ettevõtte tulumaks, mis on 39,1 protsenti, on hetkel maailmas kõrgeim. See üldine maksumäär koosneb riiklikust määrast, mis on 35%, ja osariikide keskmisest maksumäärast. (35, lk 2116)

Näide 1. USA ettevõtte A kasum enne tulumaksu oli 32 840 dollarit. Kuna USA's on ettevõtte tulumaksumäär 39,1%, peab ettevõtte riigile maksma 12 840 dollarit ($32\,840 \times 0,391 = 12\,840$). Seega jääb ettevõtte A puhaskasumiks vaid 20 000 dollarit.

Maksustatava kasumi kindlaksmääramisel võivad USA ettevõtted maha arvata 70% teistelt USA ettevõtetelt saadud dividendidest, kui saaja ettevõtte osalus dividendide maksvas ettevõttes on alla 20%. Dividendide mahaarvamise protsent tõuseb 70%'lt 80%'le, kui dividendide saaja omab vähemalt 20%, kuid mitte rohkem kui 80% kasumit jaotavast ettevõttest. Kontsernisestest ettevõtete vahelised dividendimaksud võib 100% maha arvata maksustatavast kasumist. (35, lk 2119, 2120)

Näide 2. USA ettevõtte B sai USA ettevõttelt C dividenditulu 8 000 dollarit. Tuleb ära märkida, et ettevõtte B osalus ettevõttes C oli tehingu toimumise ajal 25%. Ettevõtte B kasum enne makse oli 32 840 dollarit. Sellest kasumist võis ettevõtte B maha arvata 80% saadud dividenditulust ehk 6 400 dollarit ($8\,000 \times 0,8 = 6\,400$). Seega pidi ettevõtte B maksma tulumaksu 26 440 dollari suuruselt kasumilt ($32\,840 - 6\,400 = 26\,440$). Sellisel juhul on tulumaksu suurus 10 340 dollarit ($26\,440 \times 0,391 = 10\,340$) ja ettevõttele B jääb puhaskasumiks 22 500 dollarit ($32\,840 -$

10 340 = 22 500). Näitega 1 võrreldes on näha, et ettevõttele B jääb tänu dividenditulu 80%’lisele maha arvestamisele 2 500 dollari võrra rohkem puhaskasumit kui ettevõttele A.

USA kodanikele ja teistele residentidest eraisikutele kehtivad samad maksureeglid. Üksikisiku dividenditulult kinnipeetav maks on teine maks ettevõtte kasumilt. Maksumaksjatele, kelle korrigeeritud brutokasum on 200 000 dollarit või rohkem (250 000 dollarit või rohkem abielupaari ühisvara korral), on kõrgeimaks maksu piirmääraks 23,8%. See sisaldab 20-protsendist maksumäära dividenditulult ning 3,8% suurust passiivse tulu maksu, millega rahastatakse *Affordable Care Act*’i. Lisaks maksustavad osariigid üksikisiku dividenditulu ka 0% kuni 13,3% maksumääradega. Nullprotsendiline maksumäär on osariikides, kus puudub üksikisiku tulumaks. Sellisteks osariikideks on näiteks Alaska, Florida ja Nevada (vt Lisa 1). (20)

Arvestades riiklike, osariiklike ning kohalike maksude maksumääradega, on kõrgeimaks piirmääraks üksikisiku dividenditulult 25% - 33%. 25-protsendine maksumäär on seitsmes osariigis, kus puudub üksikisiku tulumaks (vt Lisa 1). Kõrgeim maksumäär (33%) on Californias. Ameerika keskmine maksumäär üksikisiku dividenditulult on 28,6%. (20)

USA üksikisiku maksumäär dividenditulult on maailmas suuruselt üheksandal kohal. Samuti on antud maksumäär 5% võrra kõrgem kui 23,2% keskmine maksumäär, millega seisavad silmitsi maksumaksjad 34 Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) riigis. Osariikides nagu Californias, Hawaiiil ja New Yorkis on üksikisikutel ühed kõrgeimad maksumäärad dividenditulult OECD’s, kuna nendes osariikides on kõrge üksikisiku tulumaksumäär. OECD riikidest ei maksusta üksikisiku dividenditulu vaid Eesti ja Slovakkia. (20)

Näide 3. Ettevõtte A teenis 2014. aastal 20 000 dollarit puhaskasumit, mis jaotati aktsionäridele. Kõik ettevõtte aktsionärid olid Ameerika Ühendriikide kodanikud. Dividendidelt peeti kinni 28,6% tulumaksu ehk 5 720 dollarit ($20\,000 \times 0,286 = 5\,720$), seega said aktsionärid kätte 14 280 dollarit ($20\,000 - 5\,720 = 14\,280$).

Kui kogu kasum oleks jaotatud Floridas elavatele aktsionäridele, oleks tulumaks olnud 25% ehk 5 000 dollarit ($20\,000 \times 0,25 = 5\,000$) ja seega oleks aktsionäridele jäänud 15 000 dollarit ($20\,000 - 5\,000 = 15\,000$). Keskmise maksumäära rakendamisega võrreldes maksti maksudeks 720 dollarit vähem. Dividendide maksmisel California elanikele, oleks maksudena kinni peetud 6 600 dollarit ning aktsionäride netotulu oleks olnud vaid 13 400 dollarit. Seega keskmise maksumäära rakendamisega võrreldes peeti New Yorki aktsionäride tulult 880 dollarit rohkem

kinni. Floridaga võrreldes maksti maksudeks aga 1 600 dollarit rohkem. Antud näitest on näha, kui suur on maksuerinevus osariikide vahel. Kuigi aktsionärid võivad kõik olla USA kodanikud, on nende maksukoormus osariigiti väga erinev.

USA kohaliku maksuseaduse järgi peab välisriigi resident Ameerikast saadud sissetulekult maksma 30% maksudeks. Ameerika Ühendriigid on erinevate riikidega sõlminud tulu maksustamise lepinguid, et vältida sama sissetuleku topeltmaksustamist ning maksupettuseid. (35, lk 2120) Alandatud maksumäärasid võib kasutada juhul, kui tulusaaja on USA'ga maksulepingu sõlminud riigist. Maksu välisriigi residentide dividenditulult peab kinni pidama USA dividende maksev ettevõtte. (34, lk 576)

Näide 4. Ettevõtte A puhaskasum oli 20 000 dollarit. Kogu puhaskasum jaotati aktsionäridele. 50% kasumist jaotati USA residentidest aktsionäridele ning teine 50% välismaa aktsionäridele, kes ei olnud lepinguriikidest. Kohalikud aktsionärid, kellele kehtis 28,6% maksumäär, pidid maksudeks maksma 2 860 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,286 = 2\,860$). Välisriigi aktsionäride dividendidelt peeti maksudeks kinni 3 000 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,3 = 3\,000$). Kokku maksti dividendidelt maksudeks 5 860 dollarit. Residentidele aktsionäridele jäi kätte 7 140 dollarit ning välisriigi aktsionäridele 7 000 dollarit. Kui residentidele aktsionäri dividenditulult peetakse kinni alla 30%, siis on tema kättesaadav tuluosa suurem kui välisriigi aktsionäri. Kaheksa osariigi puhul peaksid aga kohalikud maksma maksudeks rohkem kui välisriigi aktsionärid.

Eesti on sõlminud USA'ga lepingu. Seega kehtib Eesti residentidele alandatud maksumäär. Dividendid, mida Ameerika ettevõtted maksavad Eesti residentidele, maksustatakse 15% tulumaksumääraga. USA makse ei kohaldata dividendidele, mida maksavad Ameerika ettevõtted, mis on kolmel järjestikusel aastal enne dividendide välja kuulutamist saanud 80% oma müügitulust välisriikidest. (34, lk 576) Kui dividende maksab reguleeritud investeerimisettevõtte (RIC) või kinnisvara investeerimisfond (REIT), siis on maksumääraks 5%. REIT'i puhul kehtib antud maksumäär vaid siis, kui dividendide saaja on üksikisik, kellele ei kuulu üle 10% investeerimisfondist. (20)

Näide 5. Ettevõtte A puhaskasum oli 20 000 dollarit. Puhaskasum jaotati ettevõtte oma aktsionäridele. 50% aktsionäridest olid USA residentid ning 50% Eesti residentid. Kohalikud aktsionärid pidid maksudeks maksma 2 860 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,286 = 2\,860$) ning Eesti aktsionärid 1 500 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,15 = 1\,500$). Kokku maksti maksudeks 4 360 dollarit. USA residentidele aktsionäride netotulu oli 7 140 dollarit ($10\,000 - 2\,860 = 7\,140$) ning Eesti

aktsionäride oma 8 500 dollarit ($10\ 000 - 1\ 500 = 8\ 500$). Seega said peale maksude maksmist Eesti aktsionärid võrreldes USA aktsionäridega 1 460 dollarit rohkem dividende kätte. Kui USA aktsionäridele oleks rakendatud 33% suurust maksumäära, oleksid USA aktsionärid dividendidena kätte saanud 1 800 dollarit vähem kui Eesti aktsionärid. Isegi siis, kui USA aktsionär oleks osariigist, kus puudub üksikisiku tulumaks, oleks talle kohaldatav maksumäär kõrgem Eesti aktsionäri jaoks rakendatavast maksumäärast. Seega saavad Eesti aktsionärid peaaegu alati dividende rohkem kätte kui USA residentid aktsionärid.

USA ettevõtte võib jagada ka maksuvabasid aktsiadividende proportsionaalselt kõigile oma lihtaktsionäridele. Kui aktsionäri jaoks on antud õigus aktsiadividendi asemel valida ka raha, siis kõik väljamaksud on maksustatud nii nagu dividenditulu, olenemata sellest, kas aktsionär valis raha või aktsiadividendi. Selliste tehingute puhul tuleb olla aga väga tähelepanelik, kuna maksustamisel esineb palju erandeid. (35, lk 2120)

2.2 Argentiina Vabariik

Argentiina Vabariik on suuruselt teine riik Lõuna-Ameerikas. Oma 2 780 400 m² pindalaga on Argentiina maailmas 8. kohal. Argentiinas on 23 provintsi ja 1 autonoomne linn. Kokku elab Argentiinas 2014. aasta andmetel 43 024 374 inimest. SKP ühe inimese kohta 2014. aastal oli 22 100 dollarit. Kohalikuks rahaühikuks selles riigis on Argentiina peeso. (30, Argentina)

Argentiinas on tähtsaimateks tööstusharudeks need, mis on seotud agrotööstusega, toidu ja karastusjookidega, kemikaalidega, naftakeemiaga ja mootorsõidukitega. Teiste alade, näiteks kaevandamise, biotehnoloogia ja biokütuse tootmise arendamiseks on valitsus loonud soodustuste süsteemi. (27, lk 1) See tähendab, et neile kehtivad erinevad maksusoodustused ning võimalus on saada toetusi.

Argentiina majandus on üks suurimad Lõuna-Ameerikas. Siiski on majanduskasv seal aeglane. 2012. aastal aeglustus majanduskasv tuntavalt, langedes 8,9 protsendilt 1,9 protsendini. Samuti on inflatsioon järjest kasvanud. 2005. – 2013. aasta jooksul kasvas inflatsioon 5,6%. Argentiina põhilise ekspordiartikli ja dollari sissetuleku allika soja hind on langenud üle 35%. Farmerid koguvad soja müümise asemel ladudesse, kuna loodetakse, et olukord muutub. Samas kardetakse, et peeso langeb veelgi. (5)

Kasumi ja litsentsitasude väljamaksetele kehtestatud piirangud on vähendanud ka uute investeeringute arvu. Valitsuse tegevuse vähene läbipaistvus suurendab ettevõtete ebakindlust. Argentiinas asuvad ettevõtted on edasi lükanud laienemise plaanid ning uute toodete turule tuleku, kuni tulevik muutub selgemaks ja ettearvatavamaks. (5)

Vaatamata makromajanduse jätkuvale tasakaalustamatusele, muutuvale majanduspoliitikale ja investeeringutest loobumistele, näitavad 20. märtsil avalikustatud andmed, et Argentiina majandus kasvas eelmise aasta viimases kvartalis. Kokku kasvas majandus 2014. aastal 0,5%. 2014. aasta oktoobris toimunud presidendi valimistele järgnenud majanduspoliitilised muudatused tõid endaga kaasa positiivseid muutusi. Tarbijate arvamus on üle kolme aasta jälle paranenud ning ootused tõusnud. Samuti näitavad investorid uuesti huvi Argentiinasse investeerimise vastu. (2)

Argentiinas on kogu ettevõtte kasum maksustatud tulumaksuga. Mitteresidendist ettevõtte peab tulumaksu maksma vaid Argentiinas teenitud kasumilt. Ettevõtte tulumaksu suuruseks nii residendist kui ka mitteresidendist ettevõttele on 35%. Dividendidelt, mille üks Argentiina ettevõtte on saanud teiselt Argentiina ettevõtelt, ei pea tulumaksu maksma. (27, lk 8) Juhul, kui ettevõtte ärikasum või makstavad dividendid on suuremad ettevõtte maksustatavast tulust (kasumist enne makse), tuleb ületavalt dividendi summalt maksta 35% tulumaksu. (34, lk 12) See tähendab, kui ettevõtte oleks saanud 10 000 dollarit dividende, kuid ettevõtte maksustatav kasum ilma dividendideta oleks olnud vaid 7 000 dollarit, oleks ettevõtte pidanud 3 000 dollarilt maksma 35% tulumaksu.

Näide 6. Ettevõtte D kasum enne makse oli 30 770 dollarit. Ettevõtte pidi tulumaksu maksma 10 770 dollarit ($30\,770 \times 0,35 = 10\,770$). Seega jäi ettevõttele D puhaskasumit 20 000 dollarit. Kui 10 000 dollarit ettevõtte D kasumist oleks olnud dividenditulu, oleks antud ettevõtte pidanud maksma vähem tulumaksu. Sellisel juhul oleks ta pidanud maksma tulumaksu vaid 7 270 dollarilt, sest 10 000 dollarit kasumist oleks olnud dividenditulu, millelt ei oleks tulnud tulumaksu maksta. Ettevõtte puhaskasum oleks seega olnud 23 500 dollarit. Kui dividenditulu on võimalik maksustatavast kasumist maha arvata, väheneb ettevõtte maksukoormus.

2013. aasta 23. septembrist on nii residendist üksikisikutele kui ka mitteresidendist ettevõtetele ja üksikisikutele makstavatelt dividendidelt kinnihoitavaks maksumääraks 10%. (34, lk 5) Juhul, kui dividendid on suuremad kui dividende maksva ettevõtte maksustatav kasum, on dividendidelt kinnipeetava maksu suuruseks 35%. (27, lk 13) See tähendab, kui ettevõtte kasum

enne makse on 10 000 dollarit, kuid dividendidena makstakse välja 15 000 dollarit, siis peetakse dividendidelt kinni 10% asemel 35%.

Näide 7. Ettevõtte D puhaskasum on 20 000 dollarit ning ta jagab selle välja oma aktsionäridele. Dividendidelt peetakse kinni 10% maksudeks ehk 2 000 dollarit ($20\,000 \times 0,1 = 2\,000$). Kätte saavad aktsionärid 18 000 dollarit. Kui ettevõtte D maksustatav kasum oleks olnud 18 000 dollarit, kuid dividendideks oleks jagatud 20 000 dollarit, oleks dividendidelt kinni hoitud 35%. Sellisel juhul oleks maksudeks läinud 2 000 dollari asemel 7 000 dollarit ($20\,000 \times 0,35 = 7\,000$). Nii oleks aktsionäride netotulu olnud vaid 13 000 dollarit. See on aga 5 000 dollarit vähem kui 10% maksumäära korral. Järelikult on residendist üksikisiku ja mitteresidendist ettevõtte ning üksikisiku seisukohalt kasulikum, kui dividendid ei ületa ettevõtte maksustatavat kasumit, sest vastasel juhul peetakse maksudeks 25% rohkem kinni kui muidu.

Argentiina ettevõtetelt saadud dividendidelt peab maksu kinni ettevõtte. Seega ei pea üksikisik ise maksu maksma. Samas peab residendist dividendide saaja ise maksu maksma, kui dividendide jagajaks on väliriigi ettevõtte, mille asukohariik ei ole Argentiinaga topeltmaksustamise vältimise lepingut sõlminud. (34, lk 12)

2.3 Austraalia Ühendus

Austraalia Ühendus on riik mandril, mis asub Vaikse ookeani lõunapoolses osas. Oma suuruselt on Austraalia kuuendal kohal maailmas. Seal elab üle 22,5 miljoni inimese. 2014. aasta andmetel on SKP inimese kohta 46 600 dollarit. Austraalias on käibel Austraalia dollar. (30, Austraalia)

Austraalias on jätkuvalt stabiilne majanduskasv ja madal töötuse tase, kontrollitud inflatsioon, väga madal riigivõlg ning tugev ja stabiilne finantssüsteem. Viimase 20 aasta jooksul on Austraalia majandus järjepidevalt kasvanud iga aasta umbes 3%. Tänu Aasia riikide, eriti Hiina varude ja energia nõudluse kasvule on Austraalia saanud suurendada kaupade ekspordi. Austraalia majanduse tähtsamaiks osaks on teenindussektor, mis moodustab 70% kogu riigi SKP'st ning 75% töökohtadest. Majanduskriis jättis Austraalia peaaegu puutumata, kuna pangasüsteem on tugev ja inflatsioon kontrolli all. (30, Austraalia)

Austraalias nagu ka enamus teistes riikides peab ettevõtte oma sissetulekutelt maksma tulumaksu. Residendist ettevõtted maksavad tulumaksu kogu oma tulult, välisriigi ettevõtted maksavad

tulumaksu vaid oma Austraalias teenitud tulult. Austraalias on tulumaksumäär 30%. (34, lk 17, 18)

Tavaliselt on ka dividendid, mille on residendist aktsionär saanud residendist juriidiliselt isikult, maksustatud, kuid arvestada tuleb frankeeritud dividendide maksusoodustusega. Frankeerimise soodustus on võrdne maksuga, mille ettevõtte on oma kasumilt, mis dividendidena välja jaotati, juba maksnud. Residendist aktsionäridele on lubatud maksude tasaarvestus frankeeritud dividendide maksusoodustusega võrdses summas. Välisriigi ettevõtetelt saadud dividendidelt ei ole lubatud teha sellist maksude tasaarvestust. Samas võib antud dividendidelt olla õigus saada välisriigi maksusoodustust. (34, lk 24)

Tabel 1. Üksikisiku tulumaks Austraalias

Maksustatav tulu (AUD \$)	Tulumaksu suurus
0 – 18 200	0
18 201 – 37 000	0 + 19% summast, mis ületab 18 200 dollarit
37 001 – 80 000	3 572 \$ + 32,5% summast, mis ületab 37 000 dollarit
80 001 – 180 000	17 547 \$ + 37% summast, mis ületab 80 000 dollarit
180 001 +	54 547 \$ + 45% summast, mis ületab 180 000 dollarit

Allikas: 34, lk 25, autori tõlge

Üksikisikud peavad oma dividenditulult maksma tulumaksu. Üksikisiku tulumaks Austraalias on progressiivne. Tabelist (vt Tabel 1) on nähe, et kuni 18 200 dollari suurune sissetulek ei ole maksustatud. Samas võib maksumäär ulatuda kuni 45 protsendini. (34, lk 25)

Näide 8. Ettevõtte K kasum enne makse oli 100 000 dollarit. Ettevõtte pidi maksma 30% antud kasumist maksudeks. Seega maksis ta riigile 30 000 dollarit ($100\,000 \times 0,3 = 30\,000$) ning puhaskasumiks jäi talle 70 000 dollarit. Ettevõttel oli üks aktsionär, kes omab täielikult frankeeritud aktsiaid ning kelle ainukeseks sissetulekuks olid dividendid. Ettevõtte K jaotab kogu oma puhaskasumi dividendideks. Kuna tegemist on frankeeritud aktsiatega, tuleb dividendidele juurde liita ettevõtte poolt juba makstud tulumaks ehk 30 000 dollarit. Seega on aktsionäri maksustatava tulu suurus kokku 100 000 dollarit. 100 000 dollarilt on tulumaksu suuruseks 24 947 dollarit ($17\,547 + (100\,000 - 80\,000) \times 0,37 = 24\,947$). Tänu frankeeritud aktsiatele on aktsionäril õigus saada 30 000 dollari ulatuses maksusoodustust. Kuna maksusoodustus on

suurem kui dividendidelt kinnipeetav maks, ei pea aktsionär maksu maksuma. Tegelikuses sellist olukorda väga ei esine, kuna enamasti on ettevõtetele aktsionäre palju rohkem ning aktsionäridel on peale dividendide veel teisi sissetulekuallikaid. Ka ei pruugi kõik aktsiad olla täielikult frankeeritud. Samas on antud näitest näha, kui kasulik on frankeeritud aktsiatele kehtiv maksusoodustus.

Lepinguriikide ettevõtetele ja üksikisikutele on dividendidelt kinnipeetavaks maksumääraks 0 – 15% ning mittelepinguriikidele 30%, juhul kui tegemist ei ole frankeeritud dividendidega, mille maksumäär on 0. (34, lk 24) Kuna Eesti ei kuulu lepinguriikide hulka, siis Eesti ettevõtete ning üksikisikute dividendidelt tuleb kinni pidada 30% suurune maks.

Näide 9. Ettevõtte K puhaskasum oli 20 000 dollarit. Selle jaotas ta oma mitteresidendist aktsionäridele, kes ei olnud lepinguriikide residendid. Kuna tegemist oli välisriigi aktsionäridega, peeti nende dividendidelt kinni 30% ehk 6 000 dollarit ($20\,000 \times 0,3 = 6\,000$). Dividendidena said aktsionärid kätte 14 000 dollarit ($20\,000 - 6\,000 = 14\,000$). Kui tegemist oleks olnud frankeeritud aktsiatega, ei oleks aktsionäride dividendidelt maksu kinni peetud. Aktsionäride maksustatava tulu suuruseks oleks frankeeritud aktsiate korral olnud 28 571 dollarit (20 000 dollarit + ettevõtte poolt makstud tulumaks dividendideks jaotatud kasumiosalt). Kokku oleks dividendidelt tulnud kinni pidada maksudeks 8 571 dollarit ($28\,571 \times 0,3 = 8\,571$). Kuna ka ettevõtte tulumaksu suuruseks on 30% ehk 8 571 dollarit, oleks saadav maksusoodustus olnud võrdne dividendidelt kinnipeetava maksuga. Seega oleks aktsionäride poolt tasutavaks maksu suuruseks 0 dollarit ($8\,571 - 8\,571 = 0$). Ka sellest näitest on näha, kuidas frankeeritud aktsiad vähendavad aktsionäride maksukoormust ning suurendavad nende tulu.

Teatud juhtudel võib dividend olla maksuvaba. Näiteks, kui dividendi saajaks on Austraalia ettevõtte, mille osalus välisriigi ettevõttes on üle 10%, siis sellest välisriigi ettevõttest saadud dividendid on maksuvabad. Osade välisriikide ettevõtete poolt makstud dividendid on maksudest vabastatud määran, mis esindab Austraalia Kontrollitavate Välismaiste Äriühingute (CFC) reeglite järgi juba maksustatud kasumit. (34, lk 22)

2.4 Eesti Vabariik

Eesti Vabariik on väike riik Ida-Euroopas. Eestis on 15 maakonda, kus elab natuke üle 1,3 miljoni inimese. Eestis on käibel euro. SKP ühe inimese kohta 2014. aasta Statistikaameti andmete järgi on 14 860 eurot (16 871 dollarit). Eesti majandus on kasvav. 2014. aasta neljandas

kvartalis suurenes Eesti sisemajanduse koguprodukt 2013. aasta neljanda kvartaliga võrreldes 2,7 protsenti. Aasta jooksul kasvas SKP võrreldes 2013. aastaga 1,8 protsenti. (6)

Umbes 71% Eesti toodangust tuleb teenindussektoritest, tööstuslikud sektorid annavad 25% ja hankivad harud (sh põllumajandus) ligikaudu 4% toodangust. Olulisemad sektorid Eesti majanduses on töötlev tööstus, transport, laomajandus ja side, kaubandus ning kinnisvara-, üürimis- ja äriteenindus. Eesti väiksuse tõttu pole võimalik seal valmistada kõiki tooteid ja pakkuda kõiki teenuseid, mida Eesti inimesed ja ettevõtted vajavad. Nende importimiseks on aga vaja ka midagi eksportida. Seetõttu on eksport Eesti majanduse jaoks väga oluline. Kaupade ja teenuste ekspordi maht ulatub 73%’ni Eesti SKP-st. Ligi kolmandiku sellest moodustab teenuste eksport. Olulisemad teenused, mille ekspordist Eesti ettevõtted tulu saavad, on mitmesugused transpordiga seotud teenused, aga ka turismist saadavad tulud. Eesti tööstustoodangust eksporditakse enam kui kolmveerand. (15)

Eestis maksusüsteem on ettevõtetele üks soodsamaid. Kasumit, mida ettevõtte välja ei jaota, ei maksustata. Residendist äriühing maksab tulumaksu vaid dividendidena või muude kasumieraldistena jaotatud kasumilt nende väljamaksmisel rahalises või mitterahalises vormis. Mitteresidendist äriühing, mille püsivaks tegevuskohaks on Eesti, maksab tulumaksu vaid sellelt osalt jaotatud kasumilt, mis on teenitud Eestis. Tulumaksumäär Eestis on 20%. Enne, kui maksustatav summa korrutatakse maksumääraga, jagatakse see läbi 0,8’ga (seega maksumäär dividendidelt on 20/80). (33, § 4)

Näide 10. Ettevõtte E jaotab oma kasumist 17 620 eurot (20 000 dollarit) aktsionäridele. Tulumaksu suuruseks on küll 20%, kuid enne selle rakendamist tuleb jaotatav kasum läbi jagada 0,8’ga. Seega tuleb tulumaksu arvestada 22 025 eurot ($17\,620 / 0,8 = 22\,025$). Sellelt summalt peetakse tulumaksuks kinni 4 405 eurot ($22\,025 \times 0,2 = 4\,405$). Seega saavad aktsionärid dividende 13 215 eurot ($17\,620 - 4\,405 = 13\,215$). Ümberarvestatuna dollaritesse maksab ettevõtte tulumaksu 5 010 dollarit ning aktsionärid saavad dividendidena 14 990 dollarit.

Ettevõtte ei maksa tulumaksu, kui dividendi väljamakse aktsionäridele tehakse (33, § 50):

- 1) dividenditulult, mis on saadud lepinguriigi või Šveitsi Konföderatsiooni residendist ja tulumaksukohustuslasest äriühingult ning dividendi saamise ajal kuulus Eesti ettevõttele vähemalt 10% nimetatud äriühingu aktsiatest, osadest või häältest;
- 2) residendist äriühingu lepinguriigis või Šveitsi Konföderatsioonis asuvale püsivale tegevuskohale omistatud kasumi arvelt;

- 3) residendist äriühingu välisriigis asuvale püsivale tegevuskohale omistatud kasumi arvelt, mis on tulumaksuga maksustatud.

Dividendi maksustamine ei sõltu dividendi saaja isikust (juriidilised või füüsilised isikud), kuna maksustatakse Eesti äriühingu kasumit, mitte osaniku või aktsionäri tulu. (13) Tulumaksuga maksustatakse kõik dividendid ja muud kasumieraldised, mida residendist füüsiline isik saab välismaa juriidiliselt isikult rahalises või mitterahalises vormis. Samas ei maksustata dividendi tulumaksuga, kui selle maksmise aluseks olevalt kasumiosalt on tulumaks makstud või kui dividendilt on tulumaks välisriigis juba kinni peetud. (33, § 18) See aitab ära hoida dividendide topeltmaksustamise, kuna kui välisriigis on juba tulumaks kinni hoitud, ei tule seda Eestis uuesti maksta.

2.5 Filipiini Vabariik

Filipiini Vabariik on riik, mis asub 7 107 saarest koosneval saarestikul Vaikse ookeani lääneosas. Filipiinidel elab üle 107,6 miljoni inimese. SKP ühe inimese kohta 2014. aasta andmetel on 7 000 dollarit. (30, Philippines) Filipiini Vabariigi majandus on kiiresti kasvav. 2014. aastal oli sealne majanduskasv 6,1%. Filipiinidest kiirema kasvuga oli vaid Hiina. Filipiini Vabariigi majanduse kasvule on kõige rohkem kaasa aidanud teenindus-, põllumajandus-, ehitus- ja tööstussektor. (19)

Filipiinide pikaajalisteks väljakutseteks on valitsuse ja kohtusüsteemi reformimine, kuna esineb korruptsiooni. Filipiini Vabariigi Põhiseadus ning muud seadused piiravad välisomandust tähtsates tegevustes (nt maa omamine) ja sektorites (nt kommunaalteenused). Samuti tuleb Filipiinidel tõsta õiguskindluse taset, parandada infrastruktuuri, muuta äritegemine lihtsamaks ning muuta end nii kohalike kui ka välisriigi suurinvestoritele atraktiivsemaks. (19)

Filipiinidel maksavad residendist äriühingud tulumaksu kogu oma kasumilt. Mitteresidendist äriühing maksab tulumaksu vaid Filipiinidel teenitud kasumilt. Tulumaks nii residendist kui ka välisriigi ettevõttele on 30% (välja arvatud mõnelt passiivselt tulult, mida maksustatakse erinevalt). Kui kohalik ettevõtte maksab dividende teisele kohalikule ettevõttele või residendist välisriigi ettevõttele, siis dividendidelt makse ei maksta. Seega arvatakse dividendid maha saaja maksustatavast tulust. (35, lk 1567)

Näide 11. Ettevõtte F kasum enne makse oli 38 570 dollarit. Antud kasum sisaldas ka 10 000 dollari suurust dividenditulu, mis oli saadud teiselt residendist ettevõtelt. Kuna residendist

ettevõtte dividenditulu ei maksustata, pidi ettevõtte maksma tulumaksu vaid 28 570 dollarilt ($38\,570 - 10\,000 = 28\,570$). Seega maksis ettevõtte tulumaksu 8 570 dollarit ($28\,570 \times 0,3 = 8\,570$) ning puhaskasumiks jäi 20 000 dollarit ($28\,570 - 8\,570 = 20\,000$).

Kui kohaliku ettevõtte poolt jagatavate dividendide saajaks on mitteresidendist välisriigi ettevõtte, tuleb dividendidelt kinni pidada 30%. Madalamat maksumäära võib kohaldada, kui ettevõtte asukohariik ei maksusta selliseid dividende või lubab 15% maksusoodustust. Maksumäärad võivad ulatuda 10 protsendist 25 protsendini, kui dividendide saaja on lepinguriigi resident. Eesti lepinguriikide hulka ei kuulu. (35, lk 1567)

Näide 12. Ettevõtte F teenis puhaskasumit 20 000 dollarit. Kasumi jaotas ettevõtte oma aktsionäridele, kellest pooled olid residendist ettevõtted ja pooled välisriikide ettevõtted, kelle asukoha riik ei ole sõlminud Filipiinidega lepingut. Residendist ettevõtetele makstavatelt dividendidelt makse kinni ei peetud, seega saadi dividendidena kätte 10 000 dollarit. Välisriigi ettevõtetele makstavatelt dividendidelt tuli aga kinni pidada 30%, seega maksti maksudeks 3 000 dollarit ($10\,000 \times 0,3 = 3\,000$). Välisriigi ettevõtted said kätte 7 000 dollarit ($10\,000 - 3\,000 = 7\,000$).

Dividendidelt tuleb kinni pidada 10%, kui kohalik ettevõtte maksab dividende residendist üksikisikule (nii kodanikule kui ka residendist välisriigi kodanikule). Kui dividende makstakse mitteresidendist välisriigi üksikisikule, kes ei ole Filipiinidel seotud äritegevusega (nt ei tööta seelses ettevõttes), tuleb dividendidelt kinni pidada 25% maksudeks. Kui mitteresidendist üksikisik on Filipiinidel seotud äritegevusega, siis peetakse tema dividenditulult kinni 20%. (35, lk 1567) Võrreldes mitteresidendile kohaldatavaid maksumäärasid residendi omaga, on näha, et residendile kohaldatav maksumäär on üle kahe korra madalam.

Näide 13. Ettevõtte F puhaskasum oli 20 000 dollarit. Ettevõtte jagas selle oma aktsionäridele. Pooled aktsionärid olid residendid ja pooled välisriigi üksikisikust aktsionärid, kes ei ole Filipiinidel olnud seotud äritegevusega. Residendist üksikisiku dividendidelt peetakse kinni 10% ehk 1 000 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,1 = 1\,000$) ning välisriigi kodanikelt 25% ehk 2 500 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,25 = 2\,500$). Seega saavad residendist üksikisikud 10 000 dollarist kätte 9 000 dollarit ($10\,000 - 1\,000 = 9\,000$) ning mitteresidendist üksikisikud 7 500 dollarit ($10\,000 - 2\,500 = 7\,500$).

Filipiinide ettevõtted võivad kõigile oma aktsionäridele proportsionaalselt jagada ka maksuvabasisid aktsiadividende. (35, lk 1567)

2.6 Jaapan

Jaapan on riik, mis asub Ida-Aasias. Jaapanis elab üle 127,1 miljoni inimese. SKP inimese kohta 2014. aasta andmetel on 37 800 dollarit. Jaapan on maailma üks suurimaid ja tehnoloogiliselt arenenumaid mootorsõidukite, elektroonika, masinate, metallide, laevade, kemikaalide, tekstiili ja töödeldud toidu tootjaid. (30, Japan)

2014. aasta esimeses kolmes kvartalis oli Jaapani majandus languses. Kuigi kolmandas kvartalis kasvasid mõningal määral nii eksport, valitsuse tarbimine kui ka riiklikud investeeringud, ei kompenseerinud see vähest eratarbimist. Eratarbimist piirab käibemaksu tõus, mis on vähendanud tarbijate ostujõudu. 17 aasta jooksul oli see esimene kord, kui Jaapan tõstis käibemaksu. 2014. aasta aprillis tõstis Jaapan käibemaksu 5 protsendilt 8 protsendile. 2015. aasta oktoobris tõstetaks käibemaksu veel 2% võrra. Käibemaksu tõstmine peaks aitama deflatsioonist väljuda. (11)

Viimase paari aasta jooksul on jeen langenud üle 69%. 2012. aastal sai 1 dollari osta 70 jeeni eest, kuid 2015. aasta alguses läheks selleks vaja juba 120 jeeni. (21) Samas ekspordi kasvu nõrk jeen toetab. Tänu nõrgale jeenile on ka Jaapani börs tõusnud 2012. aastast alates 100%. See kasv ületas ka S&P 500 kasvu, mis tõusis vaid 42%. (21)

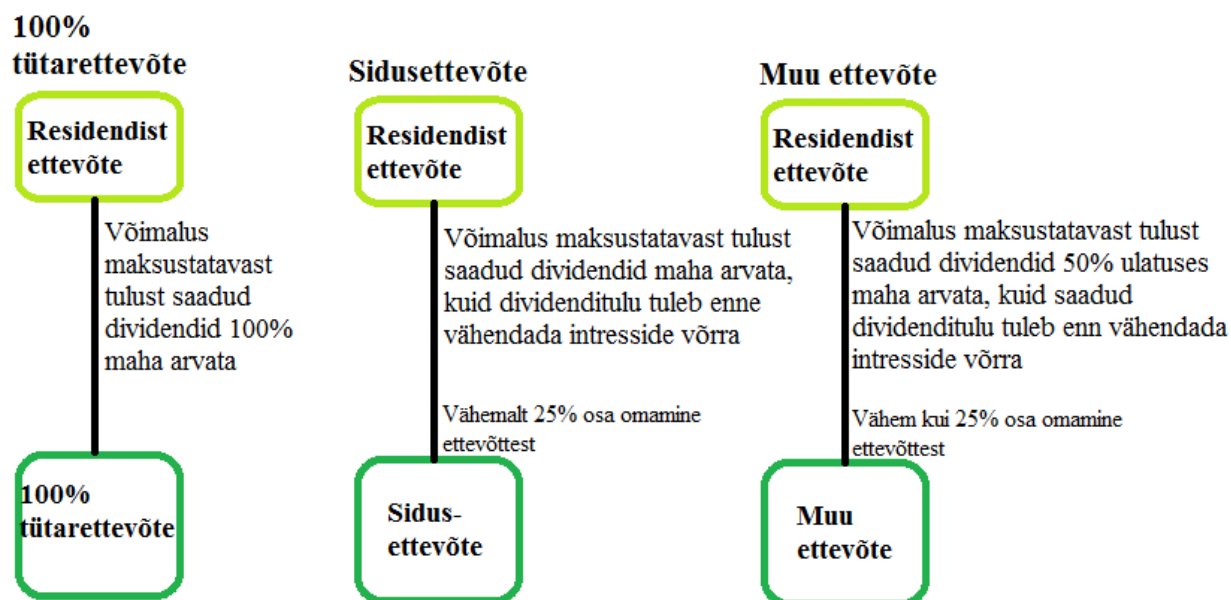
Ettevõtte kasum Jaapanis on maksustatud. Kui ettevõtte tulu ei ületa kaheksat miljonit jeeni (65 825 dollarit, 59 770 eurot), kehtib väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele 19% tulumaksumäär. Kui ettevõtte tulu on üle kaheksa miljoni jeeni, kehtib väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele 25,5% tulumaksumäär. Suurte ettevõtte maksumäär on sissetuleku suurusest olenemata 25,5%. (29, lk 5)

Jaapani ettevõttelt saadud dividendid arvatakse maha saaja ettevõtte tulumaksuga maksustatud tulust, kui saaja ettevõtte omab 25% või rohkem dividende jagava ettevõtte aktsiatest. Kui ettevõtte omab vähem kui 25% aktsiatest, siis võib maksustatavast tulust maha arvata vaid 50% saadud dividendidest. 95% välismaa ettevõttelt saadud dividendidest võib maha arvata maksustatavast tulust, juhul kui saaja ettevõtte omab vähemalt 25% kasumit jaotava ettevõtte aktsiatest. (35, lk 1010)

Kui dividendid saadi aktsiate eest, mis osteti kuni üks kuu enne ettevõtte majandusaasta lõppu ja müüdi kahe kuu jooksul peale sama majandusaasta lõppemist, siis ei tohi neid dividende maksustatavast tulust maha arvata. Intressikulu (*dividend attributable interest*), mida võib

käsitleda dividendiaktsiatesse investeerimise kuluna, vähendab tunduvalt maksustatavast kasumist mahaarvatavat dividenditulust. Intressikulu tuleb alati dividenditulust maha arvata, kui dividendid pole saadud 100%’lt tütaretevõttelt. (35, lk 1010)

Jooniselt (vt Joonis 1) on näha, millistes olukordades ja kui palju võib dividende maksustatavast tulust maha arvata.

Joonis 1. Dividendide mahaarvamine maksustatavast tulust

Allikas: autori koostatud

Nii Jaapani ettevõtte kui ka välisriigi ettevõtte puhul peetakse dividendidelt maksudeks kinni 20%. (34, lk 261, 262) Aktsiate liigist olenevalt peetakse dividendidelt kinni 15% suurune riiklik maks ja 5% suurune kohalik maks või 20% riiklikku maksu. Kui dividende saadakse börsil noteeritud ettevõtte aktsiate eest, siis peetakse dividendidelt kinni 15% suurune riiklik maks ja 5% suurune kohalik maks. Kui ettevõtte ei ole börsil noteeritud, peetakse dividendidelt kinni 20% suurune riiklik maks. Riiklik maks sisaldab endas ka 2,1% suurust sissetuleku lisamaksu, mida arvestatakse 2013. - 2037. aastal teenitud tulult. (35, lk 1010)

Residendist üksikisiku dividendidelt peetakse noteeritud ettevõtte puhul kinni 7% suurune riiklik maks ja 3% suurune kohalik maks. Kui üksikisikule kuulub üle 5% dividende maksvast ettevõttest või kui dividende maksev ettevõtte ei ole noteeritud börsil, peetakse dividendidelt kinni 20%. (12) Mitteresidendile makstavatelt dividendidelt peetakse kinni 20%. Mitteresidendist isikud saavad maksusoodustust vaid juhul, kui nende asukohariik on sõlminud Jaapaniga lepingu. (34, lk 262)

Näide 14. Suurettevõtte Y sai oma 100%’lt tütaretevõttelt 10 000 dollarit dividende. Dividenditulu võis ettevõtte Y oma 36 850 dollari suurusest maksustavast kasumist täielikult maha arvata. Seega jäi maksustatava kasumi suuruseks 26 850 dollarit ($36\,850 - 10\,000 = 26\,850$). Riigile pidi ettevõtte tulumaksu maksuma 6 850 dollarit ($26\,850 \times 0,255 = 6\,850$) ning puhaskasumina jäi ettevõttele 20 000 dollarit ($26\,850 - 6\,850 = 20\,000$). Selle jaotas ta dividendideks. Pooled ettevõtte aktsionärid olid residentidest üksikisikud, kellele ei kuulunud üle 5% ettevõttest, ning pooled mitteresidentidest aktsionärid. Residentidest aktsionäride dividendidelt peeti kinni 1 000 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,1 = 1\,000$) ning mitteresidentidest aktsionäride omalt 2 000 dollarit ($20\,000 / 2 \times 0,2 = 2\,000$). Seega pidid mitteresidendid maksuma maksudeks 1 000 dollarit rohkem. Kätte said residentist aktsionärid 9 000 dollarit ja mitteresidentist aktsionärid 8 000 dollarit.

Teatud juhtudel on Jaapani residentist üksikisikul võimalik saada maksusoodustust. Maksusoodustust on võimalik saada, kui dividendidelt kinnipeetava maksu suuruseks on 20% ning see lisatakse isiku tuludeklaratsiooni. Sellisel juhul võib maksude arvestamisel dividenditulu vähendada 12,8%, kui dividenditulu jääb alla 10 miljoni jeeni (82 281 dollari, 74 713 euro). Kui dividenditulu on suurem 10 miljonist jeenist, võib maksude arvestamisel dividenditulu vähendada 6,4% võrra. (29, lk 81)

Näide 15. Jaapani residentist aktsionärile makstakse 80 000 dollarit dividende. Aktsionärile kuulub üle 10% dividende maksva ettevõtte aktsiatest ning seega võib ta dividendidelt makstava maksu arvestamiseks oma dividenditulu vähendada 12,8% võrra. Kinnipeetav maks arvestatakse 69 760 dollarilt ($80\,000 - 80\,000 \times 0,128 = 69\,760$). Sellisel juhul makstakse maksudeks 13 952 dollarit. Kui maksusoodustus poleks lubatud, oleks dividenditulult pidanud maksudeks maksuma 16 000 dollarit ($80\,000 \times 0,2 = 16\,000$). Tänu maksusoodustusele vähened aktsionäri maksukoormus ning ta pidi oma dividenditulult maksuma 2 048 dollari võrra vähem makse.

2.7 Lõuna-Aafrika Vabariik

Lõuna-Aafrika Vabariik (edaspidi Lõuna-Aafrika) on riik Aafrika mandri lõuna osas. Lõuna-Aafrikas elab üle 48,3 miljoni inimese. SKP ühe inimese kohta 2014. aasta andmete järgi on 12 700 dollarit. Lõuna-Aafrika on arenev riik, kus on palju loodusvarasid ning hästi arenenud finants- ja õigussektor ning energeetika ja transpordi sektor. Kuigi sealses riigis on hästi

arenenud infrastruktuur, mis soodustab kaupade turustamist, aeglustab majanduskasvu ebastabiilne elekter (üleriigilised elektrikatkestused). (30, South Africa)

Lõuna-Aafrikas on suhteliselt avatud majandus. Suure osa ekspordist moodustavad maavarad. See riik on suurim söe, kulla, teemantide, plaatina, villa, suhkru, mangaani, kroomi maagide ja rauamaagi eksportija. Lisaks eksporditakse puuvilju, kasukaid ja loomanahkasid, kemikaale, transpordiseadmeid jne. Viimaste aastate jooksul on ekspordi osakaal riigis kasvanud. (28, lk1)

Lõuna-Aafrika börs on suurim Aafrikas ning maailmas kuulub see 20. parima hulka. Valitsus on kaotanud peaaegu kõik investeeringute heakskiiduga seotud protsessid. Samuti on otseinvesteeringutele seatud vähe piiranguid. Kohalikke ja välisriigi ettevõtteid koheldakse sarnaselt. (28, lk 2)

Inimeste seas püütakse võrdsust luua fiskaalpoliitikaga. Lõuna-Aafrikas maksustatakse jõukamaid isikuid suuremate maksudega kui vaeseid ning saadud maksutuluga püütakse tõsta vaeste sissetulekut rohkem kui 10 korda. Fiskaalpoliitika vähendab sissetuleku erinevusi rikaste ja vaeste vahel. Kui enne maksustamist on 10% rikkaimate tulu 10% vaeseimate tulust 1 000 korda suurem, siis peale maksustamist on see vaid 66 korda suurem. Tänu fiskaalpoliitikale on üle 3,5 miljoni inimese vaesusest välja aidatud. (26)

Tabel 2. Tulumaksumäärad väikeettevõtetele

Maksustatav kasum	Maksumäärad
0 – 5 646 \$	0%
5 647 – 30 712 \$	0 + 7% summalt, mis ületab 5 646 dollarit
30 713 – 46 278 \$	1 755 \$ + 21% summalt, mis ületab 30 712 dollarit
46 279 \$ +	5 023 \$ + 28% summalt, mis ületab 46 279 dollarit

Allikas: 34, lk 468

Lõuna-Aafrikas on põhiliseks maksutulu allikaks tulumaks. Ka ettevõtete kasum on maksustatud. Ettevõtte tulumaks Lõuna-Aafrikas on 28%. Residendist ettevõtted maksavad maksu kogu oma tulult, kuid mitteresidendid vaid Lõuna-Aafrikas teenitud tulult. Väikeettevõtted ehk ettevõtted, mille kõik aktsionärid on üksikisikud ning mille brutokasum ei ületa 1 682 853 dollarit, maksavad vähem tulumaksu. (28, lk 10) Tabelist (vt Tabel 2) on näha, et väikeettevõtetele rakendatakse 28% maksumäära alles siis, kui kasum ületab 46 278 dollarit.

1. aprillil 2012. aastal asendati ettevõtte sekundaarne maks (*Secondary Tax on Companies*) dividendide maksuga (*Dividends Tax*). Dividendidelt kinnipeetava maksu suuruseks on 15%. See maksumäär kehtib nii residentide kui ka mitteresidentide puhul. Maksu hoiab dividendidelt kinni dividende maksev ettevõtte. Isik peab ise maksu maksma, kui dividend saadakse välisriigi ettevõttest. Dividendidelt ei pea maksu maksma, kui dividendide saajaks on kontsernisisene ettevõtte. (1, lk1)

Näide 16. Ettevõtte L kasum enne makse oli 27 778 dollarit. Oma kasumilt pidi ettevõtte 28% ehk 7 778 dollarit maksma tulumaksuks ($27\,778 \times 0,28 = 7\,778$). Ettevõtte puhaskasumiks jäi 20 000 dollarit ($27\,778 - 7\,778 = 20\,000$). Selle jaotas ettevõtte L oma aktsionäridele. Dividendidelt pidi ettevõtte kinni pidama 15% maksudeks. Seega maksti dividendide pealt 3 000 dollarit maksudeks ($20\,000 \times 0,15 = 3\,000$). Kätte said aktsionärid 17 000 dollarit ($20\,000 - 3\,000 = 17\,000$).

Välisriigist saadud dividendid võivad teatud juhtudel maksudest vabastatud olla. Maksuvabastus kehtib järgmistel juhtudel (34, lk 472):

- 1) Kui aktsionär omab vähemalt 10% dividende maksva ettevõtte aktsiatest ning hääleõigusest.
- 2) Kui aktsionärist ettevõtte asub samas riigis kui dividende maksev ettevõtte.
- 3) Kui dividendid on saadud välisriigi ettevõtte aktsiate eest, mis on noteeritud Johannesburgi Börsil.

Välisriigi ettevõttelt saadud dividendidelt, mis ei ole täielikult maksuvabad, tuleb tasuda 15% maksumääraga maks. (34, lk 472)

Mitteresidentidel on võimalik saada maksusoodustusi, kui nende asukohariigiks on Lõuna-Aafrikaga lepingu sõlminud riik. Lepinguriikide maksumäär jääb vahemikku 0 – 15%. (34, lk 476) Eesti lepinguriikide sekka ei kuulu ja seega Eesti aktsionärid maksusoodustust ei saa.

2.8 Järeldused ja ettepanekud

Seitsme riigi võrdlusest selgus, et kõige ebasoodsamad maksutingimused on Ameerika Ühendriikides. Sealne ettevõtte tulumaks on seitsme riigi seas kõrgeim (vt Tabel 3). USA'le järgneb Argentiina, kelle ettevõtte tulumaks on USA omast vaid 4,1% võrra madalam.

Austraalias ja Filipiinidel on ettevõtte tulumaks 30%. Nende seitsme riigi seas on Eestil üks madalaim tulumakse. Kui ettevõtte jaotab oma kasumi välja, peab ta maksma 20/80 tulumaksuks. See teeb umbes 25%. Samas ei pea Eesti ettevõtted tulumaksu maksma, kui kasum reinvesteeritakse.

Kõigi riikide seast on madalaima ettevõtte tulumaksumääraga Jaapan. Kuigi Jaapani ettevõtte tulumaks on madalaim antud riikide seas, on kokkuvõttes Eesti siiski paremal positsioonil, kuna ettevõtted maksavad tulumaksu vaid dividendide jagamise korral. Jaapanis peavad ettevõtted maksma tulumaksu ka siis, kui kogu kasum reinvesteeritakse.

Kõikides riikides peale Austraalia on ettevõtetel võimalus teatud osa dividendidest oma maksustatavast tulust maha arvata. Kui mahaarvamist ei toimuks, hoiaks maksu dividendidelt kinni neid jagav ettevõtte ning lisaks peaks saaja ettevõtte ka ise veelkord nende pealt tulumaksu maksma, kuna dividenditulu oleks osa maksustatavast kasumist. Tänu dividendide mahaarvamisele ei toimu nende topeltmaksustamist.

Tabel 3. Dividendidelt kinnipeetava maksu suurus seitsmes riigis

Riik	Residendist ettevõtte	Mitteresidendist ettevõtte	Residendist üksikisik	Mitteresidendist üksikisik	Lepingu riik	Eesti
Ameerika Ühendriigid	0 - 39,1%	30%	28,6%	30%	0 - 30%	15%
Argentiina	0 - 35%	10%, 35%	10%, 35%	10%, 35%	4 - 15%	10%
Austraalia	0 - 30%	30%	0 - 45%	30%	0 - 15%	30%
Eesti	0 - 25%	0%	0-20%	0%	0%	-
Filipiinid	0 - 30%	30%	10%	20%, 25%	10-25%	20%, 25%, 30%
Jaapan	0 - 20%	20%	20%	20%	0-20%	20%
Lõuna-Aafrika	0 - 28%	15%	15%	15%	0-15%	15%

Allikas: Autori koostatud

Tabelist 3 on näha, et mitteresidendist ettevõtetel on kõige paremad maksetingimused Eestis. Kui mitteresidendist ettevõtte saab Eesti ettevõttelt dividende, ei pea ta Eestis tulumaksu maksma. Eestile järgneb Argentiina, kus mitteresidendist ettevõttele makstavatelt dividendidelt hoitakse kinni vaid 10%. Seda muidugi juhul, kui dividendid ei ületa dividende maksva ettevõtte maksustatavat kasumit. Kui aga dividendid peaksid ületama maksustatavat kasumit, siis on maksumäär 25% võrra kõrgem ehk 35%. Madal maksumäär mitteresidendist ettevõtetele on ka Lõuna-Aafrika Vabariigis.

30% maksumäär on nii USA's kui ka Austraalias ja Filipiinidel. Jaapanis on mitteresidendist ettevõttele maksumäär dividendidelt 20%. Seega on maksumäärad mitteresidendist ettevõttele nendes seitsmes riigis 0% - 35%. 1 000 dollari suuruse dividenditulu korral saaksid peale maksu kinnipidamist mitteresidendist ettevõtte kätte 650 – 1 000 dollarit. Maksu erinevused riikide vahel on suured ning sellest tingituna erineb ka kättesaadava dividendi osa.

Residendist üksikisikud maksavad oma dividenditulult üldjuhul väiksemat maksu kui ettevõtte. USA's kehtib üksikisikule maksumäär 28,6%, mis on seitsme riigi seas üks kõrgemaid. Lisaks erineb see maksumäär veel osariigiti. Kõrgeim maksumäär on Californias (33%) ja madalaim osariikides, kui puudub üksikisiku tulumaks. Kuid ka madalaima maksumääraga osariikides on see 25%. Austraalias on üksikisiku tulumaks progressiivne ehk maksumäär tõuseb sissetuleku suurenedes. Seega ulatub sealne maksumäär 45%, mida aga ei hoita kinni kogu sissetulekult vaid ainult osalt.

Argentiinas on residendist üksikisiku dividendidelt kinnipeetav maks üks madalamaid. Samas, kui dividendid peaksid ületama dividende maksva ettevõtte maksustatavat kasumit, siis tõuseks maksumäär 35% ja seega oleks üksikisiku maksumäär antud seitsme riigi seas kõrgeim. Suhteliselt madal maksumäär on ka Lõuna-Aafrikas.

Eestis ei pea üksikisik dividendidelt tulumaksu maksma, kuna Eestis maksustatakse vaid ettevõtte kasumit. Üksikisik peab dividendidelt tulumaksu maksma vaid siis, kui need on saadud välisriigist, kus tulumaksu pole kinni hoitud. Sellisel juhul on Eestis tulumaksumääraks 20%, mis on võrdne Jaapaniga.

Tabelis 4 on välja toodud residendist üksikisikute maksude ning kättesaadavate dividendide suurused, kui ettevõtte poolt makstavate dividendide suurus oleks 20 000 dollarit. Tabelist (Tabel 4) on selgesti näha, et USA's on kinnipeetav maks dividendidelt kõrgeim. Austraalia ületab USA'd vaid juhul, kui üksikisiku sissetulek on üle 180 000 dollari ning aktsiad ei ole frankeeritud. Kui Austraalia ettevõtte aktsiad on täielikult frankeeritud, jääb residendist aktsionärile 20 000 dollarist kätte 15 714 – 20 000 dollarit. Maksu ning kättejääva osa suurused on Austraalias erinevad, kuna erisuuruse sissetulekuga inimesed maksavad erineva maksumääraga tulumaksu. Võrreldes Austraalia frankeeritud aktsiate ja frankeerimata aktsiate maksu osakaale dividendidest, on kohe näha frankeerimise kasulikkus. 100% frankeeritud aktsiate puhul makstakse maksusid peaaegu poole vähem.

Tabel 4. Üksikisikust residentide dividenditulu maksustamine

Riik	Dividendide suurus \$	Dividendidelt kinnipeetava maksu suurus \$	Osa dividendidest, mille aktsionär kätte saab \$
Ameerika Ühendriigid	20 000	5 720	14 280
Argentiina	20 000	2 000	18 000
Austraalia	20 000	324 - 9 000	11 000 - 19 676
Austraalia (frankeeritud)	20 000	0 - 4 286	20 000 - 15 714
Eesti	20 000	0	20 000
Filipiinid	20 000	2 000	18 000
Jaapan	20 000	2 000	18 000
Lõuna-Aafrika	20 000	3 000	17 000

Allikas: Autori koostatud

Tabelist (Tabel 4) on selgesti näha ka seda, et parimad maksutingimused on Eestis, kuna residentist üksikisik ei maksa oma dividenditulult tulumaksu. Seega saadakse kogu summa dividendidena kätte.

Mitteresidentist üksikisikute dividendidelt hoitakse tavaliselt kinni suurem maks kui residentist üksikisiku puhul. Eesti on ainuke riik, kus ei hoita mitteresidentist üksikisiku dividenditulult kinni tulumaksu. Ka Argentiinas ja Lõuna-Aafrikas on teiste riikidega võrreldes mitteresidentist üksikisikutele suhteliselt madalad maksumäärad. Kõrgeimad maksumäärad on USA's ja Austraalias, kus mitteresidentide dividendidelt peetakse kinni 30%.

Kuigi mitteresidentid maksavad sageli kohalikest kõrgemat maksu, on neil võimalik saada maksusoodustust. Madalamat maksu saavad mitteresidentid maksta juhul, kui nende asukohariik on sõlminud dividende maksva ettevõtte asukohariigiga lepingu. Lepinguga kehtestatakse madalamad maksumäärad ning hoitakse ära topeltmaksustamine. Eesti on antud seitsme riigi seast lepingu sõlminud vaid Ameerika Ühendriikidega. Tänu lepingule ei peeta Eesti aktsionäride dividendidelt kinni 30%, vaid 15%. Seega on maksumäär poole väiksem ning peaks suurendama investorite huvi Ameerika Ühendriikidesse investeerimise vastu.

Tabelis 5 on välja toodud, kui palju hoitakse Eesti residentist üksikisikule tehtavatest dividendimaksetest kinni maksudeks ning kui suur osa dividendidest saadakse kätte, kui dividendide suuruseks on 20 000 dollarit. Tabelist (Tabel 5) on näha, et kogu dividendidena väljamakstav summa on võimalik kätte saada Eestis, kus üksikisiku dividende ei maksustata,

ning Austraalias. Austraalias saadakse dividendidena kätte 20 000 dollarit juhul, kui aktsiad on täielikult frankeeritud. Frankeerimata aktsiate puhul on kättesaadavate dividendide suuruseks vaid 14 000 dollarit. Kui aktsiad on frankeerimata, kehtib Austraalias Eesti aktsionäridele 30% maksumäär, mis on seitsme riigi seas kõrgeim.

Tabel 5. Eesti aktsionäride dividenditulu maksustamine erinevates riikides

Riik	Dividendide suurus \$	Dividendidelt kinnipeetava maksu suurus \$	Osa dividendidest, mille aktsionär kätte saab \$
Ameerika Ühendriigid	20 000	3 000	17 000
Argentiina	20 000	2 000	18 000
Austraalia	20 000	6 000	14 000
Austraalia (frankeeritud)	20 000	0	20 000
Eesti	20 000	0	20 000
Filipiinid	20 000	5 000	15 000
Jaapan	20 000	4 000	16 000
Lõuna-Aafrika	20 000	3 000	17 000

Allikas: Autori koostatud

Eesti investoritele oleks kasulik, kui Eestil oleks lepinguid sõlmitud rohkemate riikidega. Sellisel juhul oleks Eesti residendil võimalik saada maksusoodustusi rohkemates riikides. Hetkel on Eestil sõlmitud leping 57 erineva riigiga (vt Lisa 2). Kahjuks kuulub lepinguriikide hulka lõputöös välja toodud riikidest vaid USA. Eestile ning ka investoritele oleks kasulik, kui Eestil oleks võimalik leping sõlmida nii Jaapani kui ka Austraaliaga. Nii Austraalia kui ka Jaapan on riigid, kuhu on kasulik investeerida. Jaapan on riik, kelle majandus tulevikus kindlasti kasvab ning Austraalia on stabiilne riik pidevalt kasvava majandusega. Lepingud aitaksid vähendada aktsionäride maksukoormust ning suurendada nende tulu. Samuti võiks see tõsta huvi lepinguriikidesse investeerimise vastu.

Võrreldes maksusüsteeme ja dividendide maksustamist, on näha, et Eestis on kõige soodsam maksusüsteem. Eesti on ainuke riik, mis maksustab ettevõtte kasumit vaid siis, kui see välja jaotatakse. Samuti ei pea dividendi saajad maksma oma dividendidelt tulumaksu. Eesti tulumaksuseadus ütleb, et dividendidelt tuleb tulumaksu maksta ainult sellisel juhul, kui dividendide maksmise aluseks olevalt kasumiosalt ei ole tulumaksu makstud või kui dividendidelt ei ole tulumaksu välisriigis kinni peetud. Seega on ära hoitud topeltnmaksustamine. Kui isiku dividendidelt on juba välisriigis tulumaks kinni peetud, ei pea ta seda Eestis uuesti maksma.

Teistes riikides see nii ei ole. Ülejäänud kuues riigis ei toimu topeltmaksustamist vaid siis, kui riikide vahel on sõlmitud lepingud. Lepingute puudumisel peetakse tulumaks kinni nii dividende maksva ettevõtte asukohariigis kui ka dividendide saaja koduriigis. Dividendide topeltmaksustamise ära hoidmiseks võiksid ülejäänud riigid eeskujul võtta Eestilt. See tähendab, et nad võiksid oma seadustesse sisse kirjutada, et kui välisriigis on juba maks kinni peetud, siis ei pea seda koduriigis veelkord maksma. Nii ei peaks aktsionärid suurt osa oma dividenditulust maksudeks maksma. Samuti võib see aidata kaasa investorite osakaalu suurenemisele.

Kõige ebasoodsam maksusüsteem aktsionäridele ja ettevõtetele on USA's. Sealsed maksud on väga kõrged. Autori arvates võiksid kõrgete maksudega riigid, sh USA, võtta eeskujul Austraaliast. Nendes riikides võiks kasutusele tulla aktsiate frankeerimise süsteem. See vähendaks aktsionäride maksukoormust ning hoiaks ära ühe ja sama kasumi riigisisese topeltmaksustamise. Enamus riikides on tulumaks dividendidelt teine maks kasumilt. See tähendab, et kõige pealt on kasumist kinni hoitud ettevõtte tulumaks ja seejärel on sama kasumi jaotamisel veelkord tulumaksu makstud. Frankeerimine aitaks ära hoida sama kasumi topeltmaksustamise, kuna sellisel juhul ei pea maksma seda maksu osa, mis on ettevõtte poolt juba tasutud.

Aktsi dividendid on kõigis seitsmes riigis maksuvabad. See peaks looma soodsa olukorra reinvesteeringuks. Pikaajalise investeeringu üks tähtis osa on portfelli kasvatamine. Kui aktsionäril on plaanis oma dividendid reinvesteerida, on tal kasulik rahaliste dividendide asemel valida aktsi dividendid. Nii ei pea aktsionär dividendidelt kinnipeetavat maksu maksma ning tänu sellele on tema kasum suurem.

KOKKUVÕTE

Käesoleva lõputöö eesmärgiks oli näidismaterjali koostamine dividendide maksustamise kohta seitsme riigi näitel. Tulemuseni jõudmiseks uuriti erinevate riikide maksusüsteeme ning maksusid. Läbi töötati palju ingliskeelset materjali, kuna maksudega seotud eestikeelne materjal oli peaaegu olematu. Eestikeelseid andmeid maksude osas oli võimalik leida vaid Eesti maksude kohta.

Dividendide maksustamisega seotud informatsiooni läheb vaja siis, kui inimene on investeerinud või plaanib investeerida dividendide maksvatesse aktsiatesse. Sellest lähtuvalt on lõputöö esimene peatükk kirjutatud aktsiatesse investeerimisest.

Esimeses peatükis selgus, et tänapäeval on aktsiatesse investeerimine muutunud väga lihtsaks, kuna tehinguid on võimalik sooritada läbi interneti. Tänu internetile kulub tehingute tegemisele ainult mõni minut. Leida tuleb vaid sobiv pank või maaklerfirma, kes oleks vahendajaks ostja ning müüja vahel. Samuti ei ole investeerimiseks vaja suurt summat raha. Piisav summa on 100 eurost kuus.

Suurt tähelepanu on hakatud osutama dividendiaktsiatele, kuna need loovad investorile ühtlase sissetulekuvoo. Pikka aega dividendide maksnud ettevõtted enamasti tõstavad järk-järgult oma dividendide. See aitab suurendada aktsionäri tulu ning üle saada inflatsiooni mõjust. Lisaks aitavad dividendid vähendada ka investeringuga seotud riske, kuna dividendid ei olene aktsia turuhinnast. Seega saab aktsionär tulu ka siis, kui aktsia hind langeb.

Dividendiaktsiatesse investeerides tuleb tähelepanelik olla nelja kuupäeva osas. Deklareerimispäeval annab ettevõtte juhtkond teada, et plaanib dividendide maksta. Dividendikuupäev on päev, enne mida tuleb aktsiad osta, et dividendide saada. Väärtpaberimanike nimekirja fikseerimise päeval kontrollib ettevõtte, kes on tema aktsionärid. Maksepäeval makstakse dividendid aktsionäridele välja. Kõik neli kuupäeva on võimalik leida börsilt.

Esimeses peatükis uuriti ka portfelli loomist. Portfelli luues peab investor kõige pealt enda jaoks vajalikud kriteeriumid paika panema ja alles seejärel hakkama otsima investeerimiseks sobilikke

ettevõtteid. Riski vähendamiseks tuleks portfelli valida ettevõtted, mis ei kuuluks ühte ja samasse tööstusharru. Samuti võiks portfell koosneda 5 – 7 erineva ettevõtte aktsiatest. Valiku tegemisel võiks riski vähendamiseks eelistada ettevõtte kasvule stabiilsust.

Sobiva ettevõtte valimiseks on investorile abiks ettevõtte finantsaruanded. Finantsaruannetes on näha ettevõtete hetke olukord. Samuti saab aruannete abil läbi viia suhtarvuanalüüsi. Suhtarvuanalüüsi abiga saab võrrelda omavahel nii erineva suuruse kui ka erinevasse tööstusharusse kuuluvaid ettevõtteid. Lisaks suhtarvuanalüüsile peaks investor tegema ka trendianalüüsi. Trendidest tuleks kindlasti uurida, milline on olnud ettevõtte dividendide maksmise ajalugu. Dividendide maksmise ajaloost on näha, kui kaua on ettevõtte dividendide maksnud ning kas dividendide on tõstetud.

Investeeringisotsuse oluliseks osaks on ka maksud, kuna maksud võivad dividenditulu märgatavalt vähendada. Käesolevas lõputöös uuriti, kuidas maksustatakse dividendide seitsmes erinevas riigis: Ameerika Ühendriikides, Argentiina Vabariigis, Austraalia Ühenduses, Eesti Vabariigis, Filipiini Vabariigis, Jaapanis ja Lõuna-Aafrika Vabariigis.

Lõputöös selgus, et nii residentist kui ka mitteresidentist aktsionäridele oli kõige soodsam maksusüsteem Eestis. Eestis ei maksta dividendidelt tulumaksu, kui dividendmaksete aluseks olevalt kasumiosalt on juba tulumaks makstud või kui dividendidelt on välisriigis juba maks kinni peetud. Ettevõtted maksavad Eestis tulumaksu vaid juhul, kui toimub kasumi jaotamine.

Suurimad maksud olid Ameerika Ühendriikides. Ettevõtte tulumaks, mis seaduse järgi on 39,1% oli seitsme riigi seas kõrgeim. Residentist üksikisiku dividenditulult kinnipeetava maksu kõrgeimaks piirmääraks oli 28,6%. See on aga OECD riikide seas üks kõrgeimad. Lisaks on see maks osariigiti erinev. Osariikide seas on kõige kõrgem maks Californias. Mitteresidentist aktsionäride dividendidelt peetakse USA's kinni 30%. Kuna Eesti on sõlminud USA'ga lepingu, peetakse Eesti aktsionäridelt kinni 15%.

Suhteliselt madalad maksud on Lõuna-Aafrika Vabariigis, Jaapanis ja Argentiina Vabariigis. Filipiinidel on dividendidelt kinnipeetavad maksud residentidele madalamad kui mitteresidentidele. Kui residentist üksikisiku dividendidelt hoitakse kinni 10%, siis mitteresidenti tulult hoitakse kinni 20 – 25%.

Austraalias on maksud dividendidelt suhteliselt kõrged. Residentist üksikisiku tulumaks sõltub isiku sissetuleku suurusest ning kui sissetulek on üle 180 000 dollari, on 180 000 dollarit ületav

summa maksustatud 45% maksumääraga. Samas on Austraalia ainuke riik, kus on kasutusel aktsiate frankeerimine. See tähendab, et ettevõtte on dividendidelt juba osa maksu ära maksnud ning seega aktsionär peab maksma vähem maksudeks ehk aktsionär saaks nagu maksusoodustust. Tänu frankeerimisele ei pea aktsionärid teatud juhtudel dividenditulult maksu üldse maksma. Näiteks, kui Eesti aktsionär saab dividende täielikult frankeeritud aktsiate eest, ei pea ta maksu maksma, sest ettevõtte tulumaks ja mitteresidentidele kehtiv maks on mõlemad 30%.

Topeltnmaksustamist püütakse vältida riikide vaheliste lepingutega. Lõputööd tehes selgus, et seitsme valitud riigi seast oli Eestil leping vaid USA'ga. Siiski on Eestil kokku sõlmitud lepinguid 57 erineva riigiga. Tänu Eesti tulumaksuseadusele, ei toimu Eestis dividendide topeltnmaksustamist ka siis, kui riikide vahel leping puudub. Autori arvates võiksid ka teised riigid võtta Eestist eeskujuna ja seadusesse sisse viia lõigu, mis välistaks sama tulu topeltnmaksustamise. Nii ei peaks aktsionärid suurt osa oma dividenditulust maksudeks maksma. Samuti võib see suurendada investorite huvi välisriikidesse investeerimise vastu.

Kõrgete maksudega riigid, näiteks USA, võiksid eeskujuna võtta Austraaliast ja viia sisse aktsiate frankeerimise süsteemi. Paljudes riikides on üksikisiku maks dividenditulult teine kasumimaks. Frankeerimine aitaks vähendada sama kasumi topeltnmaksustamise ka riigisisest. Lisaks vähendaks see aktsionäride maksukoormust.

Käesolevas lõputöös on uuritud dividendide maksustamist aktsionäri seisukohast lähtudes, kuna lõputöö eesmärgiks oli näidismaterjali loomine dividendide maksustamise kohta. Edasi oleks võimalik uurida dividendide maksustamist riigi seisukohalt. Edasine uurimine ja analüüs võiksid anda vastuse küsimustele, kui suur osa riigi maksutulust on dividendide maksustamisest või kuidas mõjutab dividendide maksustamine riiki ja riigieelarvet.

VIIDATUD ALLIKAD

1. A Quick Guide to Dividends Tax. [WWW]
<http://www.sars.gov.za/AllDocs/OpsDocs/Guides/DT-GEN-01-G03%20-%20A%20Quick%20Guide%20to%20Dividends%20Tax%20-%20External%20Guide.pdf>
2. Argentinas Economic Outlook, 2014. [WWW]
<http://www.focus-economics.com/countries/argentina>
3. **Croft, L.** (2014). *A Guide To The Stockmarket*. Straightforward Publishing. 137 lk.
4. Dividends and Attributable Interest. 2010. [WWW]
<http://japantax.org/?p=1728>
5. Doing business in Argentina. [WWW]
http://www.export.gov/argentina/doingbusinessinargentina/index.asp#P5_120
6. Eesti majandus kasvas neljandas kvartalis aastaga 2,7 protsenti. 2015. [WWW]
<http://uudised.err.ee/v/majandus/7bf5edc2-a5a8-4953-a25c-256dab7fb322>
7. Franked dividend. [WWW]
<http://www.investopedia.com/terms/f/frankeddividend.asp>
8. Füüsilise isiku residentsuse määramise juhend. [WWW]
<http://www.emta.ee/?id=1529>
9. *Investeerimise teejuht*. Äripäev 2007. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda. / Toim. A. Nurga. 256 lk.
10. Investeerimiskool. LHV [WWW]
<https://fp.lhv.ee/academy/investmentguide>
11. Japan raises sales tax for first time in 17 years. 2014. [WWW]
<http://www.bbc.com/news/26830486>
12. Japanese dividend taxation for individuals. 2010. [WWW]
<http://japantax.org/?p=3103>
13. **Lipstal, K.** Dividendide maksustamine ja deklareerimine. [WWW]
<http://www.emta.ee/doc.php?35372>
14. Majandus. - Välisministeerium. [WWW]
<http://vm.ee/et/2-majandus>
15. Majanduse struktuur. [WWW]
http://www.estonica.org/et/Majandus/Eesti_majandusest_%C3%BCldiselt/Majanduse_struktuur
16. Marginal tax rate. [WWW]
<http://www.investopedia.com/terms/m/marginaltaxrate.asp>
17. **Myers, D.** Build A Dividend Portfolio That Grows With You. [WWW]
http://www.investopedia.com/articles/stocks/07/build_dividend_portfolio.asp

18. **Oja, T., Sormunen, R.** (2007). *Investori aastaraamat*. Äripäeva Kirjastuse AS. 192 lk.
19. Philippines Economy Strong, But Foreign Investment Lags. [WWW]
<http://www.voanews.com/content/philippines-economy-is-strong-but-foreign-investment-lags/2667105.html>
20. **Pomerleau, K.** (2014). The United States' High Tax Burden on Personal Dividend Income. [WWW]
<http://taxfoundation.org/article/united-states-high-tax-burden-personal-dividend-income>
21. **Rahemtulla, K.** (2015). Japan's Golden Economy Is Open for Investing. [WWW]
<http://www.wallstreetdaily.com/2015/04/03/japan-economy-yen>
22. **Rubillo, P.** (2011). *Be a Dividend Millionaire*. FT Press. 161 lk.
23. **Saario, S.** (2009). *Saario Investeerimisraamat*. Tallinn: Kirjastus Juura. 287 lk.
24. **Schreiber, D. Jr., Stroik, G. E.** (2011). *All About Dividend Investing*. II edition. The McGraw-Hill Companies. 257 lk.
25. Sisemajanduse koguprodukt turuhindades. [WWW]
<https://www.stat.ee/29879>
26. South Africa Economic Update: Fiscal Policy and Redistribution in an Unequal Society. 2014. [WWW]
<http://www.worldbank.org/en/country/southafrica/publication/south-africa-economic-update-fiscal-policy-redistribution-unequal-society>
27. Taxation and Investment in Argentina 2014. - Deloitte. [WWW]
<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-argentinaguide-2014.pdf>
28. Taxation and Investment in South Africa 2014. - Deloitte. [WWW]
<http://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-southafricaguide-2014.pdf>
29. Taxation in Japan 2014. - KPMG. [WWW]
<http://www.kpmg.com/jp/en/knowledge/article/research-report/pages/taxation-in-japan-201410.aspx>
30. The World Factbook. - CIA [WWW]
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>
31. Thumbs Down. 2014. [WWW]
<http://www.economist.com/news/americas/21621867-resignation-central-banks-governor-adds-gloom-thumbs-down>
32. Tulu- ja sotsiaalmaksu maksmine Eesti isikute välisriigis teenitud töötasult. [WWW]
<http://www.emta.ee/?id=29733>
33. Tulumaksuseadus. Jõustus 01.01.2000. - RT I 1999, 101, 903
34. Worldwide Tax Guide 2014. - PKF International Limited. [WWW]
<http://www.pkf.com/publications/tax-guides/pkf-international-worldwide-tax-guide-2014>
35. Worldwide Tax Summaries 2014/15. - PWC. [WWW]
<http://www.pwc.com/gx/en/tax/corporate-tax/worldwide-tax-summaries/downloads.jhtml>
36. Väärtpaberid ja väärtpaberiturud. [WWW]
<http://www.avatar.ee/majanduseabc/index.php?ID=313>

37. *Väärtpaberite teejuht*. AS Tallinna Börs 2008. Eesti Päevaleht AS 2008. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda. / Toim. V. Zirnask. 219 lk.

LISAD

Lisa 1. Kõrgeimad üksikisiku maksu piirmäärad USA osariikides

Koht	Osariik	Määr osariigis	Ühine määr
1	California	13.3%	33.0%
2	Hawaii	11.0%	31.6%
3	New York	8.8%	31.5%
4	Oregon	9.9%	31.0%
5	Minnesota	9.9%	30.9%
6	New Jersey	9.0%	30.4%
6	Vermont	9.0%	30.4%
8	Maryland	5.8%	30.3%
9	Maine	8.0%	29.8%
10	Wisconsin	7.7%	29.6%
10	Iowa	9.0%	29.6%
12	Idaho	7.4%	29.4%
13	Arkansas	7.0%	29.2%
13	South Carolina	7.0%	29.2%
15	Montana	6.9%	29.1%
15	Nebraska	6.8%	29.1%
17	Connecticut	6.7%	29.0%
17	Delaware	6.6%	29.0%
19	West Virginia	6.5%	28.9%
20	Georgia	6.0%	28.6%
20	Kentucky	6.0%	28.6%
20	Missouri	6.0%	28.6%
20	Tennessee	6.0%	28.6%
20	Rhode Island	6.0%	28.6%
25	North Carolina	5.8%	28.5%
25	Virginia	5.8%	28.5%
27	Ohio	5.4%	28.3%
28	Oklahoma	5.3%	28.2%
29	Massachusetts	5.2%	28.1%

Lisa 1. järg

30	Illinois	5.0%	28.0%
30	Mississippi	5.0%	28.0%
30	New Hampshire	5.0%	28.0%
30	Utah	5.0%	28.0%
34	New Mexico	4.9%	27.9%
34	Louisiana	6.0%	27.9%
34	Kansas	4.8%	27.9%
37	Indiana	3.4%	27.8%
37	Michigan	4.4%	27.8%
37	Colorado	4.6%	27.8%
40	Arizona	4.5%	27.7%
41	Alabama	5.0%	27.4%
42	Pennsylvania	3.1%	26.8%
43	North Dakota	3.2%	26.3%
44	Alaska	0.0%	25.0%
44	Florida	0.0%	25.0%
44	Nevada	0.0%	25.0%
44	South Dakota	0.0%	25.0%
44	Texas	0.0%	25.0%
44	Washington	0.0%	25.0%
44	Wyoming	0.0%	25.0%
	D.C.	9.0%	30.4%
	U.S. Average		28.6%

Allikas: 20

Lisa 2. Eestiga sõlmitud maksulepingud

Riik	Kood	Kehtivuse algus	Riigi Teataja
Albaania Vabariik	AL	01.01.2011	RT II, 15.11.2010, 4
Ameerika Ühendriigid	US	01.01.2000	RT II 1998, 40/41, 94
Araabia Ühendemiraadid	AE	01.01.2011 (tagasiulatuvalt)	RT II, 06.03.2012, 4
Armeenia Vabariik	AM	01.01.2004	RT II, 10.01.2003, 2, 6

Lisa 2. järg

Aserbaidžaaani Vabariik	AZ	01.01.2009	RT II, 10.10.2008, 26, 73
Austria Vabariik	AT	01.01.2003	RT II, 21.10.2002, 29, 134
Bahreini Kuningriik	BH	01.01.2014	RT II, 20.12.2013, 4
Belgia Kuningriik	BE	01.01.2004	RT II, 03.11.2000, 25,153
Bulgaaria Vabariik	BG	01.01.2009	RT II, 29.12.2008, 33, 100
Gruusia	GE	01.01.2008	RT II, 17.12.2007, 23, 66
Gruusia protokoll	GE	01.01.2012	RT II, 01.03.2011, 3
Hiina Rahvavabariik	CN	01.01.2000	RT II 1998, 52, 119
Hispaania Kuningriik	ES	01.01.2005	RT II, 24.12.2004, 41, 150
Hollandi Kuningriik	NL	01.01.1995 (tagasiulatuvalt)	RT II 1997, 37, 125
Eesti Vabariigi ja Hollandi Kuningriigi vahelise maksulepingu muutmise protokoll	NL	01.01.2005 (tagasiulatuvalt)	RT II, 21.03.2006, 6, 10
Eesti Vabariigi ja Hollandi Kuningriigi vahelise maksulepingu muutmise protokoll	NL	01.01.2010	RT II, 07.04.2009, 11, 27
Horvaatia Vabariik	HR	01.01.2005	RT II, 11.06.2004, 19, 82

Lisa 2. järg

Iiri	IE	01.01.1999	RT II 1998, 33/34, 62
Iisraeli Riik	IL	01.01.2010	RT II, 11.12.2009, 30, 87
India Vabariik	IN	01.01.2013	RT II, 24.05.2012, 2
Islandi Vabariik	IS	01.01.1996	RT II 1994, 30/31, 131
Itaalia Vabariik	IT	01.01.2001	RT II 1998, 18/19, 32
Jersey	JE	01.01.2012	RT II, 16.12.2011, 2
Kanada	CA	01.01.1996	RT II 1995, 44, 199
Kasahstani Vabariik	KZ	01.01.2001	RT II 2000, 16, 96
Korea Vabariik	KR	01.01.2011	RT II, 28.12.2009, 31, 92
Kreeka Vabariik	EL	01.01.2009	RT II, 30.11.2006, 26, 69
Küprose Vabariik	CY	01.01.2014	RT II, 04.10.2013, 2
Leedu Vabariik	LT	01.01.2006	RT II 2005, 24, 83
Luksemburgi Suurhertsogiriik	LU	01.01.2008	RT II, 12.01.2007, 1, 2
Läti Vabariik	LV	01.01.2002 (tagasiulatuvalt)	RT II 2002, 33, 157
Makedoonia Vabariik	MK	01.01.2010	RT II, 11.05.2009, 15, 39
Malta	MT	01.01.2004	RT II, 10.01.2003, 2, 7
Mani saar	IM	01.01.2010	RT II, 11.12.2009, 30, 86
Mehhiko Ühendkuningriigid	MX	01.01.2014	RT II, 23.10.2013, 2

Lisa 2. järg

Moldova Vabariik	MD	01.01.1999	RT II 1998, 33/34, 63
Norra Kuningriik	NO	01.01.1994	RT II 1993, 32/33, 108
Poola Vabariik	PL	01.01.1995	RT II 1994, 32/33, 140
Portugali Vabariik	PT	01.01.2005	RT II, 14.06.2004, 20, 3
Prantsuse Vabariik	FR	01.01.1996 (tagasiulatuvalt)	RT II 1998, 16/17, 28
Rootsi Kuningriik	SE	01.01.1994	RT II 1993, 35, 110
Rumeenia	RO	01.01.2006	RT II, 17.11.2005, 26, 89
Saksamaa Liitvabariik	DE	01.01.1994 (tagasiulatuvalt)	RT II 1997, 20, 94
Serbia Vabariik	XS	01.01.2011	RT II, 28.12.2009, 31, 93
Singapuri Vabariik	SG	01.01.2008	RT II, 08.11.2007, 19, 55
Singapuri lepingu uus protokoll	SG	30.03.2012	RT II, 16.12.2011, 4
Slovaki Vabariik	SK	01.01.2007	RT II, 17.11.2005, 26, 88
Sloveenia Vabariik	SI	01.01.2007	RT II, 16.06.2006, 13, 36
Soome Vabariik	FI	01.01.1994	RT II 1993, 37, 113
Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik	GB	01.01.1995	RT II 1994, 32/33, 139
Šveitsi Liidunõukogu	CH	01.01.2005	RT II, 09.06.2004, 18, 79
Taani Kuningriik	DK	01.01.1994	RT II 1993, 34, 109

Lisa 2. järg

Tai Kuningriik	TH	01.01.2014	RT II, 20.12.2013, 6
Tšehhi Vabariik	CZ	01.01.1996	RT II 1995, 1, 1
Türgi Vabariik	TR	01.01.2006	RT II, 10.02.2005, 4, 12
Türkmenistan	TM	01.01.2014	RT II, 20.02.2013, 2
Ukraina	UA	01.01.1997	RT II 1996, 42, 172
Ungari Vabariik	HU	01.01.2005	RT II, 11.06.2004, 19, 81
Usbekistani Vabariik	UZ	01.01.2014	RT II, 20.12.2013, 2
Valgevene Vabariik	BY	01.01.1999	RT II 1998, 16/17, 30

Allikas: <http://www.emta.ee/?id=1518>

SUMMARY

THE TAXATION OF DIVIDENDS ON THE EXAMPLE OF SEVEN COUNTRIES

Liisbet Kakko

Language:	Estonian	Figures:	1
Pages:	35	Tables:	5
References:	37	Appendixes:	-
Keywords:	Dividend, income, income tax, investing, taxation, stocks, withholding tax.		

In Estonia the need for a long-term investment is growing. For a natural person one of the reasons is pension. A study by SEB showed that with an Estonian current pension system, more than 50% of people may fall below the poverty line when retiring. Therefore, people should look for additional investment opportunities to be moneyed in the future. One of the long-term investment opportunities are dividend stocks. People should also know about taxation when investing, but this is a topic that is commonly neglected.

This subject deserves attention, because taxes are an important part of any investment decision. Taxes are also important while investing in the dividend stocks. Nowadays, it is very easy to invest across the borders; therefore, people should know how dividends are taxed in other countries apart from Estonia.

The goal of the thesis is to create a data sample of the dividend taxation on the example of seven countries.

Seven countries that are compared in this thesis are the United States of America, the Republic of Argentina, the Commonwealth of Australia, the Republic of the Philippines, the Republic of Estonia, Japan and the Republic of South Africa.

The author has set the following tasks to reach the goal of the thesis:

1. Research how to invest in stock and dividend stock.
2. Research how to create a portfolio.
3. Look for the information about the countries' economy and their dividend taxation.
4. Create samples.
5. Analyze and compare the dividend taxation in different countries.

In this thesis the quantitative analysis method has been used. The analysis subject is the taxes withheld from dividends. The author of the thesis has collected information from the books and articles about the investment, the summaries of the countries' tax systems compiled by audit firms, the governments' official homepages, the newspapers and magazines. Most of the sources/references used in this thesis are in English. To complete the thesis the author has used total of 37 references.

The thesis consists of two substantial parts. The first chapter is about investing in the stock and dividend stock. Also the principles of creating a portfolio are discussed there. The second chapter is about the taxation of dividends. It also contains the author's suggestions and samples.

The first chapter showed that investing in stock has become very easy, since transactions can be made over the Internet. Thanks to the Internet it only takes a few minutes to invest. People just have to find a reliable stock broker. Also, investing does not require a large sum of money. People can start investing even with only 100 euros a month or less.

Dividend stock creates a steady stream of income to its shareholders. Usually the companies which have paid dividends for many years increase their dividends over a period of time. That helps to overcome the effect of inflation and increase shareholders' income. In addition, the dividends will also reduce the risks associated with the investment, because the dividends do not depend on the market price of the stock. It means that the shareholders may get profit even when the stock price is falling.

When an investor is looking for a company where to invest, he/she should analyze the company's financial statements and look for the history of dividend payments. If a company has

paid dividends many years and gradually increased them, then there is a great possibility that they would do that in the future too.

Taxes have an important part of the investment decision, because taxes can significantly reduce the dividend income. The thesis showed that both resident and non-resident shareholders had the most favorable tax system in Estonia. Estonia taxes company's income only when the income is distributed. No tax is paid for the dividends when the dividend payment is made from the income that has already been taxed or when the tax from dividends has been withheld in the foreign country.

Taxes were the largest in the United States. The company income tax, which is 39.1% according to the law, was the highest among seven countries. The average top marginal tax rate from dividends for the resident individual was 28.6%. It is one of the highest among the OECD countries. The tax also varies from state to state. Among the states California has the highest tax rate (33%). For non-residents the tax rate is 30%, unless there is a contract between countries. Estonia has a contract with the USA, so Estonian shareholders have to pay only 15% for taxes.

In Australia the taxes withhold from dividends are also quite high. For the resident individual the tax rate depends on the income. If the income is more than 180,000 dollars, then the amount exceeding 180,000 dollars is taxed with 45%. However, Australia is the only country where franked dividends are used. Franked dividends mean that the taxation of dividends has been partially paid by the company issuing the dividends. Thanks to the franked dividends there can be times when shareholders don't have to pay any tax. For example, when an Estonian shareholder receives franked dividends, he/she does not have to pay taxes, because the company's income tax rate and non-resident's dividend tax rates are the same (30%).

The high-tax countries such as the USA should introduce a dividend franking system. In most of the countries the tax on dividends is the second tax of the same income. Franking would help to eliminate the double taxation of dividends. It would also help to reduce shareholders' tax burden.

To avoid double taxation between countries many contracts have been signed. Estonia is the only country where the double taxation of dividends is also avoided without contracts. Estonian Income Tax Law says that no tax is paid for the dividends when the tax is already withheld in a foreign country. Other countries should also introduce such a paragraph to their tax laws. Then the shareholders would not have to pay most of their dividend income for taxes. It may also increase the shareholders' interest to invest in foreign countries.

In this thesis the author has researched the taxation of dividends from the shareholder's point of view, since the goal of the thesis was to create the sample data of dividend taxation. Next the taxation of dividends should be studied and analyzed from the countries' point of view. It should give an answer to the question, how the taxation of dividends affect the country and the state budget.

Deklareerin, et käesolev lõputöö, mis on minu iseseisva töö tulemus, on esitatud Tallinna Tehnikaülikooli diplomi taotlemiseks ning selle alusel ei ole varem taotletud akadeemilist kraadi ega diplomit.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjanduslikest allikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Autor:
(Liisbet Kakko, 02. juuni 2015)

Üliõpilase kood: BDMR 113698

Töö vastab kehtivatele nõuetele.

Juhendaja:
(Kristo Krumm, 02. juuni 2015)

Kaitsmisele lubatud: “.....” 2015

TTÜ TK kaitsmiskomisjoni esimees:

.....
(nimi ja allkiri)